

[Mimi Jakobsen]

Forslag til folketingsbeslutning om ændrede regler for udbetaling af arbejdsløshedsdagpenge.

(Beslutningsforslag nr. B 89).

Jeg skal i øvrigt henvise til de bemærkninger, der ledsager beslutningsforslaget.

Birthe Nielsen (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om barselorlov.

(Beslutningsforslag nr. B 90).

Under henvisning til, at regeringens planlagte barselreform nu er blevet udskudt på ubestemt tid og regeringen dermed har fraveget sine løfter om en barselreform i indeværende folketingssamling, tillader jeg mig at fremsætte SFs barselorlovsforslag og skal i øvrigt henvise til forslagets tekst og de dertil knyttede bemærkninger, idet jeg samtidig udtrykker håb om folketingets velvillige behandling af forslaget.

Alfred Hansen (DR):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af forretningsorden for folketinget.

(Beslutningsforslag nr. B 91).

Jeg skal i øvrigt henvise til de bemærkninger, der ledsager forslaget.

Arne Melchior (CD):

Som ordfører for forslagsstillerne skal jeg herved tillade mig at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om autorisation af låsesmede.

(Beslutningsforslag nr. B 92).

Idet jeg henviser til forslagets tekst og bemærkningerne hertil, skal jeg anmode om tingets velvillige behandling af forslaget.

Hagen Hagensen (KF):

Som ordfører for forslagsstillerne skal jeg hermed tillade mig at fremsætte:

Forslag til lov om opsparringsfremme.

(Lovforslag nr. L 179).

Det konservative folkeparti har gennem årene flere gange prøvet at formå folketinget

til at vedtage lovforslag til fremme af den private opsparring, bl. a. ved fremsættelse af forslag om lønmodtageres investeringskonti og om skattesparekonti. Disse forslag har desværre ikke fundet flertal i folketinget.

Da der mere end nogen sinde er behov for den private opsparring, og da det er værdifuldt både for den enkelte og for samfundet, at så mange som muligt har en opsparingsreserve, fremsætter vi herved forslaget om opsparringsfremme, der er udarbejdet af Danmarks Sparekasseforening. Forslagsstillerne er naturligvis parat til at drøfte beløbsstørrelser, bindingsperiode og andre enkeltheder.

Idet jeg henviser til lovforslaget og dets bemærkninger, skal jeg anbefale, at tinget giver det en hurtig og positiv behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

1) *Indstilling fra udvalget til valgs prøvelse.*

Forhandling

Tastesen (S):

Som ordfører for udvalget til valgs prøvelse skal jeg tillade mig at gøre indstilling om godkendelse af en stedfortræder som midlertidigt medlem af folketinget.

Den 16. januar d.å. vedtog folketinget at meddele hr. *Poul Mortensen* orlov fra og med den 17. januar d.å.

Som midlertidigt medlem i anledning af denne orlov godkendtes 1. stedfortræder for socialdemokratiet i Nordjyllands amtskreds, sparekassekonsulent *Ole Jensen*.

Som meddelt i tingets møde i går har hr. *Ole Jensen* imidlertid nu givet underretning om, at han fra og med i dag ikke længere ser sig i stand til at varetage hvervet som midlertidigt medlem i anledning af hr. *Poul Mortensens* orlov, og der må derfor indkaldes en ny stedfortræder under den fortsatte orlov.

2. stedfortræder for socialdemokratiet i Nordjyllands amtskreds, arbejdskonsulent *Vilhelm Mølstrøm*, har været indkaldt som midlertidigt medlem i anledning af fru *Mette Groes'* orlov.

Da denne orlov er ophørt fra og med i dag, er der rettet henvendelse til hr. *Mølstrøm* om at fortsætte som midlertidigt medlem i anledning af hr. *Poul Mortensens* fort-

[Tastesen]

satte orlov, men hr. Mølstrøm har imidlertid meddelt, at han ikke kan indtræde som midlertidigt medlem i anledning af denne orlov.

Der er herefter rettet henvendelse til 3. stedfortræder for socialdemokratiet i Nordjyllands amtskreds, sparekassebestyrer *Ole Stavad*, og denne har erklæret sig villig til fra og med i dag, den 19. marts 1980, at indtræde som midlertidigt medlem i anledning af hr. Poul Mortensens fortsatte orlov.

Udvalget til valgs prøvelse har i et møde i dag behandlet denne sag, og jeg kan herefter på udvalgets vegne afgive følgende:

Indstilling

Sparekassebestyrer *Ole Stavad* godkendes som midlertidigt medlem af folketinget fra og med i dag, den 19. marts 1980.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Udvalgets ovennævnte indstilling vedtoges enstemmigt med 102 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Spørgsmål til ministrene:

Spm. nr. 551

1) Til statsministeren af:

Thorndahl (FP):

»Indebærer regeringens konstatering af, at det ikke står i grundloven, at landmænd ikke må gå fallit, at regeringen tilsvarende fremover vil lade de sociale boligsekskaber gå konkurs med samme motivering?«

Skriftlig begrundelse

Skiftende socialdemokratiske regeringer har hidtil hver gang ydet ambulancetjeneste, når de dårligt administrerede sociale boligsekskaber nærmede sig fallitten og overført tvangsudskrevne skatteydermidler til disse boligsekskaber. På trods af at det intetsteds i grundloven er bestemt, at de sociale boligsekskaber ikke må gå fallit.

Nu er landbrugserhvervet ude i en meget betydelig krise, som helt givet må medføre,

at en lang række landbrugsejendomme drives ud i en tvangsauktion. Regeringens kommentar hertil har principielt været, at det jo ikke står i grundloven, at landmænd ikke må gå fallit, en argumentation, som jo umiddelbart er logisk, i hvert fald hvis den udtrykker en konsekvent holdning hos regeringen. Men landmændene er bl. a. blevet drevet ud i konkurser, fordi socialdemokratiet har overbeskattet dem, bl. a. fordi landmændene som alle andre skatteydere er blevet tvunget til at betale til de sociale boligsekskaber for at undgå, at disse blev sendt på tvangsauktion. Hvis der derfor er sammenhæng og logik i regeringens synspunkter og holdning, så må tvangsauktionerne for en række landbrugsejendomme følges op af en række tilsvarende konkurser for de sociale boligsekskaber.

Thorndahl (FP):

Statsministeren er blevet refereret for at have udtalt, at vi lever i en skrupforvirret tid. Det har statsministeren utvivlsomt ret i, men forvirringen i samfundet er imidlertid ikke ens, den har nemlig en vis struktur: befolkningen er forvirret, folketinget er meget forvirret, og regeringen er skrupforvirret. Denne forvirring og usikkerhed er baggrunden for det stillede spørgsmål. Spørgsmålet ville jo helt klart være overflødig, hvis regeringens politik og holdning var konsekvent og logisk.

Nu har regeringen om de tusinder af landbrugsfamilier, der i løbet af kort tid drives ud i tvangsauktioner, udtalt, at det jo ikke står i grundloven, at landmænd ikke må gå fallit, og derfor lader regeringen dem altså gå fallit. Ellers er der jo ikke nogen mening med udtalelsen i den forbindelse, den er fremkommet, og denne konstatering er jo logisk uangribelig. Men vi ved, at det ofte drejer sig om landbrug, der har været samme families hjem i generationer. Det er familier, der som anvist og tilskyndet af socialdemokratiet stærkt har forøget den animalske produktion for at skabe forøget valutaindtjening og en forøget beskæftigelse. Hvis – og jeg siger udtrykkelig hvis – der er konsekvens og sammenhæng i regeringens politik, ville udtalelsen om, at det ikke står i grundloven, at landmænd ikke kan gå fallit, medføre, at regeringen med helt samme begrundelse måtte eller ville lade alle andre i tilsvarende situationer gå fallit, og jeg har konkret nævnt de

[Thorndahl]

sociale boligselskaber. Det ville være udtryk for en konsekvens og logik i regeringens politik, hvis vi fremover ser en række sociale boligselskaber tilsvarende gå konkurs.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

I min besvarelse af et spørgsmål af hr. Henrik Toft i sidste uge sagde jeg, at intet erhverv, heller ikke landbruget, kan få garantier mod de risici, der er forbundet med at drive et erhverv; det er, synes jeg, så enkelt og rigtigt, som det overhovedet kan være. Men det fremgik også af mit svar, at det ikke udelukker, at regeringen kan tage problemer op til løsning af bestemte erhvervs eller måske endda bestemte virksomheders specielle problemer i en given situation.

Det er netop det, vi gør med forslaget om en overlevelsagaranti for visse landmænd, sådan som vi i begrænset omfang har gjort det over for skibsværfterne, og sådan som vi altså også har gjort det i nogle tilfælde over for sociale boligselskaber, der er kommet i vanskeligheder.

Der er sådan set megen logik i det. Erhvervsvirksomhed kan være risikofyldt – det må man indstille sig på, når man driver erhvervet – men det er samfundets opgave at søge at medvirke til at give dette erhvervsliv og derunder for resten også de sociale boligselskaber rimelige vilkår at arbejde under. Det kan være svært i en krisetid, men det er opgaven, og den er vi i socialdemokratiet og i den socialdemokratiske regering naturligvis ikke blind for; det er der konkrete eksempler på.

Thorndahl (FP):

Jeg vil gerne sige tak for noget i svaret; der er selvfølgelig en vis ræson i noget af det, statsministeren siger, men det, denne sag handler om, er sammenligningen mellem tilskuddene til de sociale boligselskaber og tilskuddene til landbrugserhvervet, og mig bekendt er der intet socialt boligselskab, der er gået konkurs endnu; der har været et effektivt sikkerhedsnet under samtlige sociale boligselskaber. Jeg vil gerne spørge statsministeren, om man ikke hidtil har reddet samtlige boligselskaber, der er kommet ud i en eller anden konkurs eller fallitsituation. Der har man været et 100 pct. effektivt sikkerhedsnet, selv om det mig bekendt heller ikke

står i grundloven, at sociale boligselskaber ikke kan gå fallit. Derimod lader man landmændene gå fallit, og de tvangsauktioner, vi ser, er jo det logiske resultat af socialdemokratisk landbrugspolitik: man hugger en hæl og klipper en tå hist og pist, og så supplerer man det, når man af politiske eller moralske grunde synes man må gøre det, med klatvisse og relativt tilfældigt anbragte tilskud.

Men er der noget socialt boligselskab, der er gået fallit her i Danmark nogen sinde, uanset at det ikke står i grundloven, at de sociale boligselskaber ikke kan gå fallit?

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 542

2) Til *ministeren for offentlige arbejder* af:

Burgdorf (KF):

»Finder ministeren det rimeligt, at den ny Allsundbros trafikmæssige betydning forringes meget væsentligt ved, at bygningen af den tilsluttende hovedvej på Allsiden udsættes et år?«

Skriftlig begrundelse

Udskydelsen af det pågældende stykke hovedvejsbyggeri, efter at tilkørselsvejene til broen på begge sider er fuldført, vil betyde, at trafikken fra den ny bro skal presses igennem Sønderborg, hvilket netop var, hvad man ville undgå med projektet. Det må derfor forekomme helt urimeligt, at broen, der har kostet et 2-cifret millionbeløb, og som skal indvies næste efterår, nu først kan anvendes efter hensigten i 1982. Det hævdes, at der spares 8 mill. kr. ved udskydelsen af omfartsvejen, men i betragtning af hvad den færdige bro har kostet, synes det, som om der er handlet efter princippet om at spare på skillingen og lade daleren rulle.

Ministeren for offentlige arbejder (Risgaard Knudsen):

Jeg kan ikke være uenig med hr. Burgdorf i, at det er uheldigt, at hele komplekset af bro og tilslutningsveje ved Allsund ikke kan stå færdig samtidig.

For at undgå misforståelser skal jeg gøre opmærksom på, at det ikke forholder sig således, som den skriftlige begrundelse for hr. Burgdorfs spørgsmål kunne give indtryk af,

[Ministeren for offentlige arbejder]

nemlig at Allsundbroen så først får værdi for området i 1982. Projektets hovedformål: at skabe aflastning for Chr. Xs Bro, opfyldes straks ved den nye broes åbning. Fra det tidspunkt vil der ske en fordeling af trafikken mellem den gamle og den nye bro. En forbedring af trafikforholdene mellem Sønderborg og Jyllandssiden sker da også straks fra starten, idet tilslutningsvejen på den jyske side står færdig sammen med broen.

Derimod må det erkendes, at den fjerntrafik, der i fremtiden skal køre helt uden om Sønderborg i ca. 1 år efter broens indvielse, må benytte det eksisterende gadenet i Sønderborg for at komme frem til den nye bro. Med de vedtagne besparelser har det imidlertid været udelukket at sætte nye arbejder på det almindelige hovedvejsnet i gang i år, idet der kun er midler til gennemførelse af de projekter, hvorom bindende kontrakter allerede var indgået.

Skulle der mod forventning i årets løb alligevel vise sig mulighed for at sætte mere vej arbejde i gang, vil jeg selvsagt have opmærksomheden henledt på det omhandlede vejanlæg ved Sønderborg.

Burgdorf (KF):

Jeg er da glad for, at ministeren har forståelse for det stillede spørgsmål og de problemer, som det omhandler, altså broen og vejanlægget ved Sønderborg. Vi vedtog her i folketinget, at den bro skulle bygges med tilhørende vejanlæg, og det er derfor med stor bestyrtelse, at byrådet og andre i Sønderborg og på Als nu hører, at det vejanlæg, som hører til, skal udskydes et år.

Jeg har med tak forstået, at ministeren er åben over for eventuelle muligheder fremover for at forcere vejbyggeriet. Men jeg vil gerne have ministerens tilsagn om, at der ikke sker yderligere forsinkelse, for det er til stor gene for hele Als, og jeg er vidende om, at vognmænd på Als har store problemer med at komme igennem Sønderborg by på nuværende tidspunkt; det er også derfor, at broen blev bygget. Jeg ved, at hele renovationen fra Als skal køre igennem Sønderborg by for at komme over til fastlandet for at læsse af, og det er en kørsel frem og tilbage, som er til stor gene for byen. Jeg ved også, at byrådet er meget ked af den udvikling, tingene har taget. Men når ministeren ikke øn-

sker, at den vejbygning skal ske nu, sker det selvfølgelig ikke; jeg kan bare ikke forstå det, når man har vedtaget og har planlagt det. Jeg synes, det er at spare på skillingen og lade daleren rulle.

Dohrmann (FP):

Forvirringen er ved at være total. Det er snart en dagligdags begivenhed, at regeringen siger sådan den ene uge og noget helt andet den næste uge. Forleden kunne man læse i dagspressen, at et fremtrædende socialdemokratisk medlem, nemlig hr. J. K. Hansen fra Sønderborg, sandelig skulle tage ministeren i skole, såfremt han ville udsætte byggeriet af den vej dernede. Jeg ved ikke, om hr. J. K. Hansen har haft ministeren i skole, men når der hersker en sådan forvirring både inden for regeringen og inden for den socialdemokratiske gruppe, vil jeg gerne spørge, om dette her er noget, ministeren egenhændigt har truffet beslutning om, eller om det er vedtaget i den socialdemokratiske gruppe eller i regeringen. Hvem er det?

Når vi taler om forvirring, kan jeg nævne, at der også var noget i går: da mødte der lige pludselig en deputation frem i udvalget om offentlige arbejder – jeg er sikker på, at ministeren er bekendt med, at den var der – der faktisk protesterede imod det lovforslag, ministeren har fremsat for kort tid siden, og hvori det blev fremhævet, at en bestemt vej skulle anlægges først og fremmest af hensyn til nogle beboere, som havde sommerhus i et bestemt område. Så mødte deputationen op, og det eneste, den tiggede og bad om, var ikke at få den vej. Men i den sag foreligger der et lovforslag fra ministeren om, at vejen skal bygges, og dertil er der altså penge nok at tage af. Derfor synes jeg, det ville være naturligt, om ministeren besvarede spørgsmålet om, hvem der har truffet beslutningen om, at vejbyggeriet skal udsættes.

Ministeren for offentlige arbejder (Risgaard Knudsen):

Når hr. Dohrmann taler om forvirring, må jeg meget stærkt tilkendegive, at jeg ikke har mærket til forvirring, hverken i regeringen eller i den socialdemokratiske folketingsgruppe. Klarere kan det vist ikke siges.

Når hr. Dohrmann dernæst stiller mig det direkte spørgsmål, hvem der har truffet den

[Ministeren for offentlige arbejder]

beslutning, som har givet anledning til det spørgsmål, som hr. Burgdorf har stillet, må jeg klart svare, at det er mig, der har truffet den beslutning, jfr. de beslutninger, som dette ting har truffet i forbindelse med vedtagelsen af finansloven for indeværende år.

Dernæst vil jeg gerne kvittere for den venlige måde, hvorpå hr. Burgdorf takkede for mit svar. Hr. Burgdorf spurgte derefter, om jeg i dag ville give tilsagn om, at der ikke kan forekomme yderligere forsinkelser. Dertil må jeg svare, at jeg ikke er i stand til at give et sådant tilsagn for nærværende, allerede af den grund, at jeg ikke er bekendt med, hvilke nye beslutninger dette ting eventuelt træffer i de kommende måneder vedrørende vejområdet.

Når jeg udtrykker mig på den meget forsigtige måde, er det bl. a. også affødt af, at jeg stadig væk har i tanken, at hr. Burgdorfs parti i forbindelse med vedtagelsen af finansloven for indeværende år var stærkt optaget af at få gennemført yderligere besparelser for så vidt angår hovedlandevejsområdet; jeg husker meget klart, at de konservative ved den lejlighed havde et forslag om en yderligere besparelse på 40 mill. kr. Dette forslag blev ikke vedtaget. I relation til den nye bro ved Allsund tør jeg slet ikke tænke på, hvad der ville være blevet konsekvensen, hvis hr. Burgdorfs parti havde fået dette ændringsforslag til finansloven vedtaget.

Burgdorf (KF):

Ja, man må konstatere, at ministeren har en god hukommelse, og det klæder jo også en minister. Det er ganske rigtigt, at det konservative folkeparti gerne vil spare, og ville regeringen bare følge os i det, var det ingen sag. Men i den konkrete sag, hvor der står en bro, som er færdig, og som skulle aflaste trafikken igennem Sønderborg by, synes jeg ikke, det klæder en minister at sige, at det er noget, vi skyder ud i en fremtid, og ikke kan sige vil kunne vedtages i år, til næste år eller i lang tid fremover. Det er det budskab, Sønderborg by får; vi ved altså ikke, om vi overheadet nogen sinde får den tilkørselsvej, som skal gøre broen effektiv. Jeg synes, det er en skamstøtte for regeringen, hvis man ikke gør de vejanlæg færdige – en skamstøtte i broen.

Ministeren for offentlige arbejder (Risgaard Knudsen):

Færdiggørelsen af broarbejdet er der ikke rokket ved; færdiggørelsen af broarbejdet vil ske, således som der for længst er truffet beslutning om det. Det, der er tale om, er alene det tilstødende vejarbejde på Allsiden. Jeg finder det væsentligt, at det bliver understreget meget stærkt.

Når det er sagt, vil jeg gerne føje til, at det spørgsmål, hr. Burgdorf her har rejst, siger et og andet om, hvor forsigtig man skal være med at søge iværksat besparelser på vejområdet. Lad det også være sagt med henblik på de videre overvejelser i den konservative folketingsgruppe for så vidt angår finansloven for 1981.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 437

3) Til *arbejdsministeren* af:

Nymann (FP):

»Mener ministeren, der er sket en helbredsmæssig forbedring i den del af befolkningen, der før indførelsen af førtidspensioneringen søgte invalidepension, eller mener ministeren, det er de større pensionsbeløb ved førtidspensionering, der bevirker den ændrede brug af pensionsmulighed, og var dette forudset ved lovens fremsættelse?«

Skriftlig begrundelse

Efter forlydender er der en markant nedgang i invalidepensionisternes antal, fordi disse vælger den bedre betalte førtidspensionering.

Nymann (FP):

Siden førtidspensioneringen blev indført, er der sket en markant nedgang af det antal mennesker, der før søgte invalidepension; de er gået over på førtidspension. Det mener jeg er en væsentlig forøgelse af udgiftsniveauet for det offentlige, og jeg vil derfor spørge ministeren, om det også var forudset, da ministeren fremsatte forslaget til lov om førtidspensionering.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

[Arbejdsministeren]

Jeg er ikke klar over, hvorfra hr. Nymann har den påstand, at der skulle være sket en markant nedgang i invalidepensionisternes antal, og at det i givet fald skulle være forårsaget af efterlønsordningen. Statistikken fra revaliderings- og pensionsnævnet om afgørelser truffet i 1979, opdelt efter alder, vil således først foreligge i maj måned. En opgørelse omfattende alle aldersgrupper over antallet af ansøgninger om invalidepension i 1979 viser dog, at ansøgerantallet er af samme størrelse som i 1978.

Som det formentlig vil være hr. Nymann bekendt, kan alene medlemmer, der opfylder betingelserne for ret til dagpenge, få efterløn. Det vil bl.a. sige, at de pågældende medlemmer skal kunne stå til rådighed for arbejdsmarkedet. Et medlem, som efter ansøgning ville kunne få tilkendt invalidepension, vil vanskeligelt – for ikke at sige umuligt – kunne opfylde dette krav og derfor ikke være berettiget til efterløn.

Jeg skal endelig bemærke, at der endnu ikke er konstateret tilfælde af tildeling af efterløn, hvor der i stedet burde være givet invalidepension.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 529

4) Til *landbrugsministeren* af:

Ole Bernt Henriksen (KF):

»Vil ministeren foranledige, at den konkurrenceforvridning, som den lave hollandske gaspris til gartnere er udtryk for, bringes til ophør ved EF-Kommissionens foranstaltning?«

Landbrugsministeren (Poul Dalsager):

Regeringen har længe været opmærksom på problemerne inden for væksthusegartneriet, bl.a. som følge af de lave hollandske naturgaspriser. Skiftende danske landbrugsministre, inklusive mig selv, har også flere gange bedt Kommissionen om at forhindre konkurrenceforvridning mellem medlemsstaterne. Kommissionen har henvist til, at den tidligere har fået tilsagn fra den hollandske landbrugsminister om, at Holland gradvis ville tilpasse gaspriserne, så de kommer i overensstemmelse med oliepriserne. Der har også været en vis tilpasning, men den er sket

meget langsomt, og efter de seneste oliepristigninger er forskellen mellem olieprisen og gasprisen større end nogen sinde.

Den hollandske landbrugsminister har også afvist beskyldninger for konkurrenceforvridning. Han henviser bl.a. til, at det er et privat selskab, som sælger naturgassen, og at dette selskab sælger gassen billigere f.eks. til Vesttyskland end til de hollandske gartnere. Men efter de oplysninger, vi har, får gartnerne i Holland dog gassen billigere end andre erhverv.

I den seneste tid har situationen udviklet sig i den retning, som Danmark meget stærkt har fremhævet at man netop måtte undgå, idet Tyskland i februar i år har indført en engangsstøtte til de tyske væksthusegartnere på ca. 50 mill. DM, og efter vore oplysninger forbereder den franske regering også en støtteordning for de franske gartnere. Hvis denne udvikling fortsætter, vil den føre til et kapløb imellem de respektive statskasser.

På landbrugsministermødet i Bruxelles i februar i år og igen på mødet den 3. og 4. marts i år gjorde jeg derfor i stærke vendinger opmærksom på, at de eksisterende og nyindførte energistøtteordninger i gartnerisektoren fører til helt uacceptable konkurrenceforvridninger. Kommissionen oplyste, at den var ved at udarbejde en rapport til Rådet om problemet, og at denne rapport skulle foreligge om kort tid. Kommissionen ønskede, at diskussionen om problemerne blev udskudt til rapportens forelæggelse.

Som afsluttende svar på spørgsmålet kan jeg bekræfte, at jeg vil blive ved med at presse Kommissionen for indgreb over for konkurrenceforvridning på gartneriområdet.

Ole Bernt Henriksen (KF):

Jeg vil gerne takke ministeren for et meget udførligt svar. Jeg er meget glad for den aktivitet, der udfoldes her, for problemet er jo, at dansk gartneri befinder sig på randen af måske den alvorligste krise, erhvervet nogen sinde har været i.

Men jeg vil gerne benytte lejligheden til at sige, at der ikke bare er tale om et problem på grund af den konkurrenceforvridning, som hollænderne, franskmændene og andre påfører os, men også på grund af den konkurrenceforvridning, som vi selv påfører vores gartneri af likviditetsmæssig art i forbin-

[Ole Bernt Henriksen]

delse med energiafgiften, der skaber meget alvorlige problemer for gartneriet. Jeg tror, man må se det som en helhed, og jeg vil derfor gerne spørge ministeren, om han vil gøre sin indflydelse gældende over for sin kollega skatte- og afgiftsministeren for at få en løsning på det konkurrenceforvridningsproblem, som energiafgiften skaber.

Men i øvrigt er jeg meget tilfreds med den aktivitet, regeringen udfolder, og jeg vil gerne udtrykke en meget stor beklagelse af den overtrædelse af Romtraktaten og fællesmarkedets almindelige grundregler, som de andre landes støtteordninger er udtryk for.

Wilhelm (VS):

Jeg vil gerne supplerende spørge ministeren, om han i fuldt alvor mener, at man med rette kan bebrejde hollænderne, at de ikke har haft en SV-regering og en handelsminister Arne Christiansen, som har sørget for at købe landets egen naturgas tre gange så dyrt som nødvendigt. Mener ministeren virkelig, at det er en fin opgave for EF at sørge for, at det er de højest bydende, der sætter priserne på disse områder, og at man altså direkte skal bebrejde de lande, der ikke har opført sig så tåbeligt som de danske regeringer?

Landbrugsministeren (Poul Dalsager):

Jeg kan sige til hr. Wilhelm, at vi i landbrugsministeriet ikke har haft nogen indflydelse på, hvilken pris vi køber naturgas til. Det er et problem, som i og for sig ikke har noget at gøre med det, at man i nogle lande sælger naturgassen billigere til visse erhverv, end man gør til andre, og derved skaber en konkurrenceforvridning på energiområdet.

Jeg vil gerne over for hr. Ole Bernt Henriksen bekræfte, at jeg vil gøre min indflydelse gældende over for min kollega, og jeg håber, at det problem, som han henviser til med hensyn til energiafgifterne, kan løses i nær fremtid.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 533

5) Til *ministeren for kulturelle anliggender* af:

Poulsgaard (FP):

»Vil ministeren klart og utvetydigt offentligt tage afstand fra den undergravning af

folkestyret, som bibliotekarerne i Ballerup er i færd med ifølge Ballerups borgmester?«

Skriftlig begrundelse

Da ministeren jo ifølge egne udtalelser gerne vil anlægge en folkelig kulturel linje, har ministeren her alle muligheder for offentligt at støtte Ballerups borgmester, der jo ganske rigtigt siger, at han i hvert fald har 80 pct. af befolkningen med sig i den kamp, som han har indledt mod den undergravning af kulturværdierne, som disse venstreforvirkede mennesker sætter i værk.

Borgmesteren bliver selvfølgelig straks overfaldet af de såkaldt progressive blade såsom Ekstra Bladet, Aktuelt m.v., godt hjulpet af TV-Avisen, men her har vi en mand, der klart har indset, at skal Danmark op af suppedasen, kan vi ikke have grupper, der helt bevidst forsøger at nedgøre det kulturelle mønster, som Danmark har bygget på i århundreder. Derfor er det af væsentlig betydning, at kulturministeren vil udtale sin støtte til denne modige borgmester i Ballerup.

Poulsgaard (FP):

Jeg har spurgt, om ministeren klart og utvetydigt offentligt vil tage afstand fra den undergravning af folkestyret, som bibliotekarerne i Ballerup er i færd med ifølge Ballerups borgmester.

Nu ligger det jo sådan, at ministeren har sagt, at hun gerne vil anlægge en folkelig linje. Det vil jeg da gerne hjælpe ministeren med, og det er helt givet, at Ballerups borgmester virkelig har fat på en folkelig linje; man kan jo se den læserstorm, der har været i dagspressen, hvor han er blevet bakket enormt op. Jeg ved godt, at socialdemokraterne herinde i folketinget ingenting tør sige, så de vil i hvert fald ikke bakke ham op, men menige socialdemokrater ud over det ganske land har bakket ham op, og derfor er det ikke uvæsentligt, at landets kulturminister også går i brechen for den modige mand.

Hvad er det, han siger? Han siger det lidt barsk – indrømmet – men der skal skarp lud til skurvede hoveder, og han siger f.eks. til Erhvervsbladet, at det er en stor fejl, når børn lærer at foragte et ærligt stykke arbejde. Ja men det er jo det samme, som arbejdsdirektør Westergård var inde på, at de unge vender erhvervslivet, håndværk og landbrug

[Poulsgaard]

ryggen. Borgmesteren har altså fat i noget af det samme, som arbejdsdirektøren har fat i.

Jeg har ikke kunnet få fat på den omtalte bog, selv om jeg har forsøgt med alle mulige krumspring, men der står i et citat . . .

Formanden:

Hvorfra er citatet?

Poulsgaard (FP):

Ja, det er fra Fyens Stiftstidende, der er citeret i Aktuelt fra den 19. marts, men Fyens Stiftstidende har ikke nævnt, hvor man har citatet fra. Men der står i bogen: » . . . så de indser, at de – altså børnene – bør arbejde på at skaffe sig våben for en dag at kunne nedkæmpe både politi og soldater.«

Det er altså børn, der bliver opfordret til at skaffe sig våben, så de kan nedkæmpe politi og soldater, og så mener jeg nok man tør sige, at Burchardt har fat i noget af det rigtige. Jeg er i hvert fald spændt på at høre, hvad ministeren har at sige i den anledning.

Ministeren for kulturelle anliggender (Lise Østergaard):

Nu ved jeg jo, at hr. Poulsgaard finder det svært utilfredsstillende, hvis hans spørgsmål besvares med et enkelt ord, for ellers var det enkleste for mig jo at besvare dette spørgsmål med et klart nej.

Men af høflighed skal jeg gerne begrunde det og sige, at der er kun én måde at føre kulturpolitik på, som jeg kan anerkende, og det er den samme måde, som alle andre former for politik må føres på.

I den politiske kamp er vi alle sammen lige, og vi har den samme ret til at ytre os og til at prøve at påvirke hinanden og verdens gang. Og jeg tror ikke, der er noget område i vores samfund, som kan eller skal være upolitisk i den forstand, at vi skulle være afskåret fra samtale og meningsudveksling på lige fod. Det gælder mellem børn og forældre og mellem arbejdskammerater, og det gælder i undervisningen på alle dens trin. Men det kræver også, at vi er ærlige og kalder tingene ved deres rette navn.

Jeg så i Politiken forleden et citat af Poul Henningsen, der helt dækker, hvad jeg mener. Han sagde så tidligt som i 1938: »Beständig kalder man modstandernes kulturprodukter politiske, og det er rigtigt nok,

men man hævder som modsætning, at éns egne er upolitiske og neutrale, og det er det, der er det forkerte.«

Også folkebibliotekerne er politiske, det ligger alene i formålet at fremme oplysning, personlig udvikling og selvstændig meningsdannelse. Bibliotekerne står åbne for alle, og deres samlinger skal repræsentere alle opfattelser, også de kontroversielle. Og jeg har fuld tillid til dømmekraften hos vore unge og hos øvrige brugere af bibliotekerne.

Poulsgaard (FP):

Jeg vil da gerne starte med at sige tak for, at ministeren svarede, men jeg vil i hvert fald ikke sige tak for svaret. Ministeren starter så smukt med at sige, at vi skal alle være lige. Det kan vi da hurtigt blive enige om, men hvorfor i himlens navn er der så aldrig kommet en fremskridtsmand i nogen som helst bibliotekskommission el. lign.? Vi har påpeget det fuldstændig forkerte i sammensætningen, fordi det er håndplukkede mennesker med de rigtige meninger. Allerede dér er vi jo ikke lige.

Og så fortsætter ministeren i sit svar med, at vi skal kalde tingene ved deres rette navn. Jeg sagde, at Ballerups borgmester har måske brugt lige vel stærke udtryk, men ellers har han stort set kaldt tingene ved deres rette navn, og så synes jeg nok, at han i hvert fald burde have opbakning fra kulturministeren. Men det får han ikke, kulturminister . . .

Formanden:

Man må ikke tale direkte, og man må navnlig ikke kravle ned i hovedet på de pågældende. (*Munterhed*).

Poulsgaard (FP):

Nej, undskyld, hr. formand.

Men hvorfor skal vi, kulturminister, hele tiden have disse evindelige slagsmål her hver onsdag i spørgetiden? Hvad er det, Burchardt siger? Han siger det samme som hr. Erhard Jakobsen, han siger det samme, som mange menige socialdemokrater tænker, de tør bare ikke sige det. Derfor er det simpelt hen nødvendigt, at vi har disse meningsudvekslinger, hvad ministeren af og til skulle interessere sig lidt for. Tag dog ud på skolerne og hør, hvad de unge mennesker siger! Hvad siger de? De siger, at erhvervslivet for-

[Poulsgaard]

gifter, forpester og forurener, og at det er nogle store banditter. Hvor får de unge mennesker det fra? Det får de fra skolerne. Og så er det i hvert fald godt, at der kommer nogle udtalelser som Burchardts, men det er ikke godt, at den øverste ansvarlige ikke tør bakke op.

Hvad var det, bibliotekarerne ville? Vi skulle alle være lige. Hvad ville de i Thistedssagen? Hvad ville bibliotekarerne i Thisted? De ville bestemme, hvad der skulle stå på boghylderne. Det fik de godt nok ikke lov til, men det var en anden historie.

Arne Melchior (CD):

Jeg finder, at det var et smukt svar, kulturministeren gav hr. Poulsgaard, og efter at have hørt det en enkelt gang, tror jeg, jeg vil kunne skrive under på enhver sætning, der blev udtalt, inklusive den, at det er forargeligt, når man hævder om andres argumenter, at de har politisk valør, men tror, at éns egne ikke har det. Det vil være ministeren bekendt, at i mit parti lægger vi ikke skjul på, når vi gør kulturpolitiske synspunkter gældende, at det netop er politik, og som ministeren så rigtigt sagde, er det meget svært at finde emner at tale om, som ikke har et gran af politik, i hvert fald når det er samfundsanliggender.

Men jeg føler mig dog foranlediget til at fritte ministeren på et enkelt punkt, for hos borgmester Burchardt og vel også hos spørgeren, min kollega hr. Poulsgaard, må der vel, selv om man forsømte at pege på det i anden omgang, have været et specielt forhold i tankerne, nemlig forholdet til børn. Vi har jo ikke helt den samme ubændige frihed, som jeg er en tilhænger af, og som jeg og mit parti altid har støttet på kulturens område, når det drejer sig om børn. Må jeg bare minde om filmcensuren, som stadig væk gælder, og som vi i øjeblikket har til nyvurdering med henblik på, hvad man bør vise på de forskellige alderstrin, og vi diskuterer i kulturudvalget TV-udsendelser i relation til børn etc. etc. Vil ministeren være så venlig at bekræfte, at den udtalelse, hun har fremsat her gældende på kulturpolitikens område, har visse begrænsninger, især når det drejer sig om kulturformidling til børn, naturligvis hvor myndigheder eller andre er involveret?

Hvad der foregår privat, kan og skal vi jo ikke herfra tage stilling til.

Ministeren for kulturelle anliggender (Lise Østergaard):

På hr. Arne Melchiors spørgsmål skal jeg svare, at det jo er rigtigt, at man, i forbindelse med filmforevisninger i hvert fald, advarer forældre og andre, som er ansvarlige for børn, om, at visse produkter kan være mindre egnede. I den sammenhæng vil jeg sige, at jeg har fuld tillid til, at man i vore skoler er i stand til at formidle de informationer og de kulturpåvirkninger, som børnene får, på en sådan måde, at børnene under deres opvækst får skærpet deres egen evne til at vurdere og til at anskue samfundet ud fra alsidige synspunkter.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 539

6) Til *ministeren for kulturelle anliggender* af:

Waldorff (VS):

»Kan ministeren oplyse, om det med lovlige midler er muligt at stoppe borgmester Kaj Burchardts forsøg på at føre kulturpolitik ved hjælp af sindelagskontrol- og bogbrændingsmetoden?«

Skriftlig begrundelse

Mange velmenende sjæle, herunder folketingets formand, har undertiden advaret mod »undergravning af demokratiet som system« og her specielt henvist til et sydligt, nærliggende land.

Advarslerne har dog aldrig formået at begrænse den mccarthyistiske strømning i kulturkampen – og har måske ikke engang haft dette som mål.

Af hensyn til, hvordan man i fremtiden skal rådgive folk, som tager de demokratiske rettigheder alvorligt, kunne det være nyttigt at få et overblik over den lovgivning, som på kultur- og undervisningsområdet sikrer imod censurvirksomhed på bibliotekerne, imod berufsverbod blandt bibliotekarerne og politiske udrensninger blandt lærerne.

Det ville også være rart at høre, hvordan socialdemokratiet og regeringen forholder sig til den socialdemokratiske borgmesters kulturpolitiske indsats.

Ministeren for kulturelle anliggender (Lise Østergaard):

Hr. Waldorffs spørgsmål vedrører jo det samme emne, som hr. Poulsaards spørgsmål gjorde, nemlig den kontrovers, der er opstået imellem borgmesteren i Ballerup og lærere og bibliotekarer i kommunen. Hr. Waldorffs spørgsmål er stillet ud fra et synspunkt, der er diametralt modsat det, der ligger til grund for hr. Poulsaards spørgsmål i dag vedrørende den samme sag.

Jeg kan til besvarelse af hr. Waldorffs spørgsmål blot henvise til mit svar til hr. Poulsaard og dertil føje, at enhver borger her i landet som bekendt har ret til at udtrykke en mening og inden for de rammer, lovgivningen har sat derfor, arbejde for disse meningers udbredelse. Det er et kernepunkt i de vestlige demokratier, og jeg tror ikke, det er nødvendigt at uddybe det tema mere.

Waldorff (VS):

Det var et interessant svar, ministeren gav, nemlig at lægge vægten på, at enhver borger har ret til at udtrykke sin mening, og så i øvrigt afvise at gå ind på mit spørgsmål, som handler om, hvordan man med lovlige midler kan bremse de metoder, som Burchardt og andre fører kulturkamp med. Sagen er nemlig, at i modsætning til hr. Poulsaards parti og hr. Arne Melchior's parti, som har støttet Burchardt i Ballerup, er VS kategoriske og afgjorte modstandere af enhver form for censur, enhver form for menings-sortering, enhver form for sortering ved ansættelser, enhver form for politisk forfølgelse på grund af læreres eller bibliotekarers politiske opfattelse. Det er præcis det, diskussionen drejer sig om.

Man kan selvfølgelig vælge ikke at tage Burchardt alvorligt, når han taler om rendestensundervisere og venstreorienterede abekatte, og når han efterfølgende undskylder sin sprogbrug med henvisning til, at det kunne være en fornærmelse mod intelligente abekatte. Men man kunne jo også vælge at sige, at her har vi endnu et eksempel på, hvem det er, som udgør en trussel mod de demokratiske rettigheder i et samfund som det danske. Det er dette en fuldstændig åbenlys illustration af sammen med CDernes kulturkontrolkomité og deres aktive lytter-virksomhed og også sammen med de tidlige-

re eksempler, som Burchardt har været indblandet i, nemlig Ballerup kro, hvor han overvejer at invitere private vagtværn til at slagte en folkelig kulturaktivitet.

Jeg mener, det er helt utilstrækkeligt, når ministeren henviser til, at enhver blot har lov til at have sin egen mening, når det, som det givet drejer sig om, er, hvorvidt det skal være muligt for enkeltpersoner eller kommunalbestyrelser at foretage politisk sortering og politisk forfølgelse af offentligt ansatte og censurvirksomhed over for den biblioteksvirksomhed og undervisningsvirksomhed, der ellers er ret til i lovgivningen.

Ministeren for kulturelle anliggender (Lise Østergaard):

Til hr. Waldorffs andet spørgsmål vil jeg sige, at når han netop understreger, at VS er imod enhver form for censur, forstår jeg kun vanskeligt hans opfordring til mig om at finde midler til at stoppe borgmester Burchardts forsøg på at føre kulturpolitik. Jeg synes jo netop, at den megen omtale i pressen er udtryk for, at meningene har haft mulighed for at brydes frit i denne sag.

Waldorff (VS):

Ja, det er jo en kedelig misforståelse, ministeren har gjort sig skyldig i dér. Der er ikke tale om generelt at stoppe Kaj Burchardt, uanset hvor meget lyst man kunne have til det; der er tale om at stoppe Kaj Burchardts forsøg på at føre kulturpolitik – og så et direkte citat fra mit spørgsmål – »ved hjælp af sindelagskontrol- og bogbrændingsmetoden«, nemlig to anerkendte metoder, som har været brugt af højrekræfter i al den tid, vi husker, og som går ud på, at man dels foretager en politisk sortering af de folk, der skal ansættes – det er metoder, som er velkendte fra dagens Vesttyskland – dels, som Kaj Burchardt har sagt, går i gang med at rydde ud på bibliotekernes hylder. Det vil sige, at han ønsker at tiltage sig en kompetence til at foretage en styring af bogvalget.

Ja men det, som jeg beder om at få at vide, er: findes der muligheder for gennem lovgivningen at sikre sig imod, at nogen forsøger på på den måde at styre den offentlige mening og meningsdannelse? Det var faktisk det, jeg spurgte om, og jeg har stadig væk ikke fået at vide, hvilke muligheder man

[Waldorff]

overhovedet har på et lovligt grundlag. Den sag, der tidligere har været om Thisted kommunalbestyrelse, som faktisk fik medhold i, at den kunne sortere bogudbuddet på det lokale bibliotek, mere end antyder, at det ikke i dag er muligt, selv om folketinget har vedtaget en lovgivning, som sikrer et formelt alsidigt udbud på bibliotekerne, at sikre, at man lokalt har adgang til de ting, som man skulle have adgang til. Det er det, som spørgsmålet drejer sig om.

Jeg vil til slut spørge ministeren: kan ministeren bekræfte, at hvis folk ønsker at dæmme op mod den mcarthyisme, som bl. a. føres frem af Kaj Burchardt, findes der ingen hjælp til det arbejde i lovgivningen? Så må man stole på egne kræfter. Er det sådan, sagen ligger?

Poulsgaard (FP):

Når man slår blandt en flok hunde, så hyler de, og det er fantastisk, så dygtige I er til at hyle op. Vi andre er nogle får, der lader os frivilligt føre til slagtebænken.

Her kommer der et enkelt spædt pip fra en mand, der har set, hvad vej det går, og hvad vej vinden blæser. Så siger han nogle sandheder, og straks farer man ud med bål og brand og kalder det sindelagskontrol, og hvad ved jeg. Derfor vil jeg gerne spørge ministeren: kan ministeren bekræfte, at VS er et antiparlamentarisk parti, der siger, det er gaden parlament, der skal herske?

Formanden:

Spørgsmålet drejer sig om det spørgsmål, der er stillet af hr. Waldorff, og ikke om andre spørgsmål, så ministeren er ikke forpligtet til at svare.

Ministeren for kulturelle anliggender (Lise Østergaard):

Det er alene til hr. Waldorffs sidste spørgsmål, jeg vil gøre den kommentar, at hr. Waldorff beder mig give til kende, hvad jeg kan foretage mig over for handlinger, som hr. Waldorff mener borgmesteren vil udføre. Mit svar er kun en gentagelse af det, jeg sagde før, at vi har indtryk af, at meningerne brydes frit i Ballerup kommune, og det er den demokratiske kontrol på ytringsfriheden.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 550

7) Til *ministeren for kulturelle anliggender* af:

Poulsgaard (FP):

»Er ministeren enig med formanden for Kommunernes Landsforening, Thorkild Simonsen, i, at en låneafgift på f.eks. 10 kr. pr. udlånt grammofonplade formentlig helt vil standse pladeudlånet, eller i benægtende fald, hvor højt skal man op efter ministerens skøn for at få standset udlånet?«

Skriftlig begrundelse

Spørgsmålet skal ses som et led i fremskridtspartiets bestræbelser på at finde besparelser, der er rimelige og socialt forsvarlige. Såfremt man ved at indføre et gebyr på kr. 10 pr. udlånt grammofonplade ville kunne standse grammofonpladeudlånet fra bibliotekerne, ville der jo alene heri ligge en ikke ubetydelig besparelse.

Poulsgaard (FP):

I fredags behandlede vi her i salen et forslag om at udskyde revisionen af biblioteksloven. Ved den anledning spurgte jeg ministeren, om hun var enig med formanden for Kommunernes Landsforening, Thorkild Simonsen, som har udtalt, at en låneafgift på 10 kr. pr. udlånt grammofonplade formentlig helt vil standse pladeudlånet, eller hvor højt man – i benægtende fald – skal op efter ministerens skøn for at få standset udlånet.

Ministeren svarede ikke dengang. Havde hun gjort det, kunne jeg have trukket spørgsmålet tilbage, men nu har vi altså tid til det her, og jeg synes, det er meget rart at få at vide, at formanden for Kommunernes Landsforening skønner, at hvis vi opkræver en tier pr. grammofonpladeudlån, får vi stoppet det. Grammfonpladeudlån har jo intet med biblioteksudlån og biblioteker at gøre. Det er ikke sikkert, det er nok med en tier, og da vi altså skal finde nogle besparelser, ville det være rart at vide, hvor højt vi skal sætte dette gebyr for pladeudlån for at få stoppet det. Jeg håber, ministeren har nogle tal for det.

Ministeren for kulturelle anliggender (Lise Østergaard):

[Ministeren for kulturelle anliggender]

Ja, som hr. Poulsgaard jo gjorde det klart i sin begrundelse for spørgsmålet, er dette spørgsmål stillet ud fra den forudsætning, at en standsning af bibliotekernes udlån af grammofonplader vil være ønskelig. Det vil næppe undre hr. Poulsgaard, at jeg ikke deler denne opfattelse.

Det er klart, at et brud med det lovfæstede gratisprincip for folkebibliotekerne ved indførelse af en afgift for udlån vil begrænse udlånene, ikke mindst til de mindrebedmedlede lånere, som jo udgør et flertal, og det er også klart, at en låneafgift kan sættes til så stort et beløb, at udlån helt ophører. Efter mit skøn vil en afgift på 10 kr. pr. udlån være tilstrækkeligt til at opnå dette efter min mening absolut uønskede resultat.

Poulsgaard (FP):

Så fik vi den igen. Det er de mindrebedmedlede, der bruger dette. Hvor ved ministeren det fra? Så vidt mig bekendt viser alle de statistikker og undersøgelser, der er foretaget, netop det stik modsatte af det, ministeren står og siger, de viser netop, at det er de bedrestillede, der bruger bibliotekerne. Derfor er jeg meget interesseret i at få at vide, hvorfra ministeren ved, at et flertal af dem, der bruger disse låneordninger, er mindrebedmedlede.

Wilhelm (VS):

Jeg vil gerne spørge ministeren – hvordan er det nu, det står? – om en afgift på f.eks. 10 kr. vil være tilstrækkelig til at standse hr. Poulsaards grammofonplade. I benægtende fald: hvor højt mener ministeren man skal op?

Formanden:

Jeg må for en ordens skyld sige som før, at det er de spørgsmål, der er stillet, man behandler, og ikke alle mulige andre spørgsmål.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 560

8) Til *ministeren for kulturelle anliggender* af:

Poulsgaard (FP):

»Hvad agter ministeren at foretage, nu da det viser sig, at Topsikring er gået i gang

med dansksproget reklame i tysk TV – en reklame, der kan ses af ca. 1½ mill. danskere?«

Skriftlig begrundelse

Socialdemokratiet har jo hele tiden stædigt fastholdt, at der ikke skal være reklame i dansk TV. Nu har vi så den forudsigelige situation, at et stort dansk firma benytter tysk TV til dansksproget reklame, hvilket spørgeren finder helt i orden, men da alle forbrugere jo gerne skulle ligestilles, vil det udvirke en diskriminering af de øvrige forbrugere, at de ikke også får mulighed for at se reklame i TV.

Endvidere ved vi jo, at international reklame om kort tid vil være en oplagt mulighed ved hjælp af satellitter, og regeringen og socialdemokratiet bør derfor nok en gang tage hele spørgsmålet om reklame i TV op til fornyet overvejelse.

Poulsgaard (FP):

Vi har gang på gang oplevet, at folketinget halter sørgeligt bag efter udviklingen. Det kunne man nævne et utal af eksempler på. Nu har vi igen et eksempel på, at udviklingen overhaler folketinget, en udvikling, man kun kan glæde sig over.

Jeg tænker her på, at det danske firma Topsikring nu er begyndt at købe sig reklametid i tysk TV, og vi ved jo, at halvanden million danskere kan se tysk TV, hvor de har mulighed for at se reklame-TV.

Nu er det jo sådan, at socialdemokratiet i hvert fald har sagt på papiret, at man går ind for ligestilling, og derfor er mit spørgsmål nu: hvornår kan vi forvente at få indført reklame-TV? Jeg ved godt, at der kommer et lovforslag i denne uge, som vi skal til at behandle, men indtil nu har socialdemokratiet jo pure afvist. Men vi står altså nu i en ny situation efter min mening, idet 1½ mill. danskere allerede kan se danske reklamer i tysk TV. Vi ved, vi har satellitter svævende over hovedet på os, i løbet af ganske, ganske få år kan vi trække 10-15 forskellige stationer ned, også reklamestationer, og derfor ville det være meget rart, om ministeren nu ville indrømme, at slaget er tabt. Vi kan ikke undgå reklamefinansieret TV, hvad enten vi vil eller ej. Vil ministeren så fremsætte et lov-

[Poulsgaard]

forslag, sådan at vi kan få ligestilling med de danske, der kan se tysk TV?

Ministeren for kulturelle anliggender (Lise Østergaard):

Da jeg først læste spørgsmålet, troede jeg, at hr. Poulsgaard ville have mig til at forhindre Topsikrings reklamer i tysk TV, men ved at læse begrundelsen blev jeg jo klar over, at det ikke er hensigten. Hr. Poulsgaard hævder i sin begrundelse, at der er tale om diskriminering af de danske seere, som ikke kan se tysk fjernsyn, og han vil komme denne diskriminering til livs ved også at indføre reklamer i dansk TV.

Jeg synes jo nok, at hr. Poulsgaards anvendelse af begrebet »diskriminering« er mig lidt ejendommelig. Det er kun et mindretal af Danmarks befolkning, der kan se tysk TV. Også svensk TV kan kun ses af en del af befolkningen, og det synes hr. Poulsgaard tilsyneladende ikke er diskriminerende imod den øvrige befolkning. Men når et mindretal får mulighed for at se reklame i TV, er det diskriminering, og så skal den klares ved, at reklamerne også slippes løs over den øvrige befolkning.

Jeg vil gerne gentage, hvad den daværende kulturminister Niels Matthiasen udtalte under førstebehandlingen den 31. januar 1980 af det konservative folkepartis lovforslag om et reklamefinansieret TV, nemlig at det, der gør regeringen betænkelig ved indførelse af reklame i TV, ikke så meget er – i hvert fald ikke i alle tilfælde – reklamerne selv, men den indirekte og den muligt negative indflydelse på programmerne, som kan frygtes fra reklamerne. Jeg er enig i denne betragtning, og et eller flere danske firmaers reklamer i tysk TV kan ikke få mig til at ændre synspunkt på spørgsmålet om dansk TVs reklamefinansiering.

Poulsgaard (FP):

Det er jo håbløst det her, men vi er bare nødt til at fortsætte. Nu får vi den igen, selv om ministeren pakkede det meget pænt ind: »muligt negative indflydelse«. Man er så sikker på, hvad der er rigtigt for den danske befolkning. Vi har nogle problemer i dette land, og det er simpelt hen at få skabt nogle arbejdspladser, noget beskæftigelse, en produktion, og dér er reklame-TV efter al erfa-

ring det, der skal til. Jeg tror ikke, ministeren behøver at være så bange for de her sarte sjæle, for når man kan holde til det, som Danmarks TV hælder ud over os, kan vi såmænd også holde til det, som reklame-TV kan finde ud af. Men det er bare to diame-trale modsætninger, der mødes her. Den ene siger formynderisk: jeg ved, hvad der er godt for jer, og vi andre siger, at frie mennesker skal have et frit forbrugsvalg. Det går socialdemokratiet også ind for på andre områder.

Men lad os da håbe, at der kan blive et flertal i denne sal, så vi kan få denne sag afgjort én gang for alle.

Dohrmann (FP):

Nu synes jeg for det første, det er at tage munden lidt for fuld, når man taler om mindretal, når det er over 1½ mill. mennesker, det drejer sig om. Men så vidt jeg erindrer, har Topsikring oplyst, at den annoncekam-pagne, de har kørt i vesttysk fjernsyn, har givet noget i nærheden af 10.000 nye forsikringspolicer. Ministeren er bekendt med, for det første at vi har en omfattende grænsehandel, og for det andet at vi også her i landet har temmelig mange udenlandsk producerede varer, og de 1½ mill. mennesker, som daglig har mulighed for at se tysk reklame-TV, kan da ikke undgå at blive påvirket af den reklame, der bliver udsendt dernedefra. Jeg vil godt spørge ministeren, når hun nu afviser reklame-TV i dansk fjernsyn, om det er noget, hun har taget med i betragtning. Jeg mener, at det, at man udelukker danske virksomheder i Danmark fra at gøre reklame for deres produkter, hvorimod f.eks. tyske virksomheder har rig lejlighed til at reklamere med deres produkter, giver et meget, meget stort plus i tyskernes favør, og det vil jeg sådan set godt have ministeren til at tænke lidt nærmere over, for det er da meget godt med alle disse pæne ideologiske betragtninger om, at man ikke kan lide, at der kommer et enkelt reklameindslag ind imellem de forskellige udsendelser, men jeg har altså her givet min hovedbegrundelse for, at vi burde have reklame-TV herhjemme.

Annelise Gotfredsen (KF):

Jeg vil gerne spørge ministeren, om hun er uenig i de vurderinger, der foreligger i Stor-

[Annelise Gotfredsen]

britannien om, at reklamefjernsynet har højnet kvaliteten i statsfjernsynet.

Ministeren for kulturelle anliggender (Lise Østergaard):

På hr. Dohrmanns spørgsmål vil jeg svare, at jeg bestemt har gjort mig overvejelser over det problem, hr. Dohrmann nævner, og derfor har jeg i går sat mig i forbindelse med Topsikrings informationschef og af ham fået oplyst, at man ikke i Topsikring anser TV-reklamerne for den eneste, måske end ikke i denne sammenhæng den væsentligste, årsag til, at der er tegnet så mange policer. Der har samtidig med TV-annonceringen været gennemført en udbredt avisannoncering, og yderligere har jo den debat, som har været ført om Topsikrings annoncering, givet dels uhyre mange avisspalter, dels indirekte reklame gennem yderligere debatudsendelser i det danske TV.

Til spørgsmålet om den uheldige virkning på programmerne, hvor fru Annelise Gotfredsen henviser til Storbritannien, kan jeg sige, at man i Storbritannien endog har indført den metode at afbryde udsendelser og vise reklamer midt i udsendelserne, hvilket vel i almindelighed opfattes som forringende på udsendelserne.

Når hr. Poulsgaard her taler om en formynderisk holdning hos socialdemokratiet, så vil jeg sige, at man jo må overveje, hvor et formynderi kan have de uheldigste virkninger, om det er rent kommercielle kræfter, der har en interesse i at lave udsendelser, som flest muligt mennesker vil se, for at man også kan få sine annoncer set, eller om man foretrækker et licensbetalt TV, hvor det alene er kvalitetskrav, som ligger til grund for programvalget. Der er det klart vores opfattelse, at det sidste er at foretrække.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 538

9) Til *ministeren for skatter og afgifter* af:

Ninna Pedersen (FP):

»Hvordan vil ministeren forhindre nogle kommuners praksis med at trække kildeskat af det beløb til personlige fornødenheder, som udbetales beboere på plejehjem?«

Skriftlig begrundelse

De pensionister, som bor på plejehjem, får i henhold til den sociale bistandslovs § 84 månedligt udbetalt et mindre beløb til at klare deres personlige fornødenheder.

Det er selvsagt vigtigt, at dette beløb i sin helhed kommer til udbetaling til pensionisten. Dels er det særdeles knapt udmålt, dels vil mange beboere på plejehjem igennem lange perioder være afskåret fra at skaffe sig kontanter andetstedsfra – også selv om de har indestående i sparekassen eller nødskillinger i anden form.

Mange kommuner respekterer da også fuldt ud dette ved, at de lader være med at fratække kildeskat ved udbetalingen. Administrationen på andre råduse er imidlertid rigoristisk og modregner med vedkommende pensionists trækprocent, hvilket i mange tilfælde kan føre til, at det er svingende beløb, som bliver udbetalt fra den ene måned til den næste. Det skaber så igen utryghed hos pensionisten, der aldrig ved, hvad hun eller han har at disponere efter.

På det grundlag bør skatteministeren efter fremskridtspartiets mening benytte sin myndighed efter kildeskatteloven sådan, at disse skattetræk hindres. Om fornødent hører indkomstbeskatningen – så længe denne stadig opretholdes mod fremskridtspartiets protest – hjemme i slutopgørelsen, hvilket svarer til den mere overskuelige og lettere forståelige måde at opkræve skat på, som pensionisten har været vænnet til gennem et langt liv (helt frem til den 1. januar 1970, hvor indkomstskattesystemet skjedede ud ved indførelse af det kildeskatteprincip, som ministerens parti gennem lang tid havde foregøjet befolkningen som det fata morgana, der skulle bevirke, at indkomstskatten blev følt rimelig og retfærdig af alle i samfundet).

Ninna Pedersen (FP):

Spørgsmålet drejer sig om, at der trækkes kildeskat af det lille beløb, som pensionister får til personlige fornødenheder, når de har taget ophold på et plejehjem. Det drejer sig om 350 kr. om måneden, og nogle kommuner bruger den praksis, at de trækker kildeskat, inden beløbet udbetales. Jeg vil gerne supplere med lidt yderligere oplysninger,

Hvis pensionister har et beløb stående, der giver renteindtægt, betales der 60 pct. af ren-

[Ninna Pedersen]

teindtægten for opholdet på plejehjemmet. Når der tages kildeskat af beløbet til personlige fornødenheder, må ministeren kunne forstå, at det vil sige, at pensionisten næsten ingen penge har til rådighed, fordi pensionisten skal have fremmede mennesker til at hente penge for sig til den smule fornødenheder, vedkommende har brug for. De ældre er ikke vant til at hæve af deres lille såkaldte formue, og de lidt yngre pensionister tør ikke hæve af beløbet, da de ikke ved, hvor længe de lever.

Det er som sagt sådan, at når de er flyttet ind på et plejehjem, skal de betale 60 pct. af eventuelle renteindtægter for opholdet. Her går man ud fra størrelsen af de renteindtægter, pensionisterne havde ved indflytningen, og de skal betale 60 pct. heraf i de kommende 10 år. De kan ikke risikere, at deres renteindtægter formindskes ved, at de hæver af deres småskillinger. Allerede ved 60 års alderen bliver lommepegebeløbet nedsat for invalidepensionister på plejehjem; de får da det samme beløb som 67-årige folkepensionister på hjemmene. Man kunne måske også fritage invalidepensionister i alderen 60-67 år for kildeskat af lommepegebeløbet, da mange af dem har ret store udgifter til transport, hvis de skal en lille smule væk fra hjemmet, og der er jo mange, der i 60 års alderen er forholdsvis mobile.

Ministeren for skatter og afgifter (Hjortnæs):

Jeg vil gerne først understrege, at pensionister på plejehjem i praksis ikke beskattes af den del af pensionen, der benyttes til betaling for opholdet. Derimod beskattes den del af pensionen, der udbetales til personlige fornødenheder. Det er korrekt. Der bliver dog kun tale om skat, når den samlede indkomst overstiger personfradraget, der for pensionister på plejehjem i almindelighed udgør 28.000 kr. Det vil sige, at pensionister skal have ikke helt små indtægter, f. eks. renteindtægter, ved siden af pensionsbeløbet, før der bliver tale om skattebetaling. Det kan muligvis være forklaringen på, at der i nogle tilfælde opkræves og i andre tilfælde ikke opkræves skat af beløbet til personlige fornødenheder.

I de tilfælde, hvor der bliver tale om at betale skat, fordi den samlede indkomst overstiger personfradraget, opkræves skatten

i første række ved skattetræk. Det kunne naturligtvis bestemmes, at skatten af renteindtægterne og eventuelt også af pensionen i stedet skulle betales af pensionisten selv på grundlag af en tilsendt skattebillet. Men jeg tror ærlig talt, at de fleste pensionister foretrækker, at skatten er betalt, når pensionen udbetales, fremfor at de skulle gå på posthuset eller kommunkontoret for at betale skatten på grundlag af en skattebillet.

Ninna Pedersen (FP):

Jeg vil gerne starte med et supplerende spørgsmål til ministeren, da jeg er klar over, at det ikke er ens i alle kommuner. Nogle kommuner siger f. eks., at hvis pensionisten har en renteindtægt på over 50.000 kr. pr. år, så tager de ikke kildeskat af lommepengene. Jeg vil gerne have, at ministeren oplyser, hvorfor nogle kommuner tager skat og nogle ikke tager skat af lommepegebeløbet.

I øvrigt står der i cirkulære nr. 69 af 29. marts 1976 om bistandsloven i punkt 120:

»Beløb til personlige fornødenheder skal altid udbetales, uanset om der skal betales for opholdet, dog at der med den, der skal betale for eget ophold i et hjem, kan aftales en modregning.«

Det vil sige, at pensionisten bør spørges, og at der bør aftales en modregning. Jeg synes, det ville være mere venligt over for pensionisten, hvis man ventede med at trække kildeskat til eventuelt ved slutopgørelsen, hvis man slet ikke vil give lommepegebeløbet skattefrit.

I punkt 124 står der, at der ved indtægtsopgørelsen bortses fra mindre indtægter. Her kan man skønne, hvad der er mindre indtægter. Der står senere, at disse mindre indtægter kan være op til det dobbelte af beløbet til personlige fornødenheder. Men man kan kun gøre op i slutopgørelsen, hvor mange indtægter der har været. Derfor mener vi, at det er urimeligt, at man allerede, inden man udbetaler lommepegebeløbet, har fradraget kildeskat. Derfor vil jeg gerne spørge ministeren, om han vil se nøjere på det og se på de kommuner, hvor der sker en uensartet administration af disse love.

Ministeren for skatter og afgifter (Hjortnæs):

Jeg er ikke bekendt med, at der skulle være en sådan uensartet praksis i kommunerne,

[Ministeren for skatter og afgifter]

og jeg må foreløbig stille mig tvivlende over for, at de oplysninger, som fru Ninna Pedersen her giver, er korrekte.

Jeg tror i øvrigt ikke, at pensionisterne vil foretrække at betale skatten som foreslået, nemlig ved slutopgørelsen. Der vil i så fald ofte blive tale om et restskattebeløb, som må betales efter de særlige regler, der er fastsat om betaling af restskat. Også for pensionisterne tror jeg det vil være mere venligt at betale skatten løbende i takt med selve indkomsterhvervelsen.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 540

10) Til *ministeren for skatter og afgifter* af:

Nymann (FP):

»Vil ministeren kontakte myndighederne i Sønderborg for at ændre deres stillingtagen, der modarbejder en valutagivende tysk grænsehandel?«

Skriftlig begrundelse

Da danskernes grænsehandel mod syd volder store valutariske og erhvervsmæssige vanskeligheder, er det uforståeligt, at man fra dansk side hindrer en tilsvarende valutagivende grænsehandel fra tysk side på grund af trafikale problemer, der altid kan dramatiseres op eller ned, alt efter om man ønsker at fremme eller hindre situationen.

Nymann (FP):

Vi havde problemer med at finde ud af, hvem vi skulle stille dette spørgsmål til, fordi der er lidt skat og lidt rutebiler blandet sammen. Jeg er sikker på, at skatteministeren nok vil sige, at han ikke har nogen muligheder for at styre eller vurdere bustrafikken i Sønderborg, og det er vel også rimeligt. Men vi har jo nogle valutaproblemer. Jeg har hørt, at ministeren i TV har sagt, at han gerne vil bedømmes på sine gerninger. Nu formoder jeg, at ministeren er lige så forfængelig som mange af os andre: vi vil helst bedømmes på vore gode gerninger. Jeg tror, ministeren har en mulighed for at rette lidt op på de valutariske forhold, vi har nede i Sønderborg. Vi er mange, der mener, at det er fuldstændig tåbeligt, når man har en forkert valutagang mod syd, at man, når så en-

delig der går noget mod nord, ligefrem bruger myndighederne til at modarbejde det. Derfor vil vi være glade, hvis skatteministeren ville søge at hjælpe lidt på dette, for det må være forkert, at vi ikke tager al den valuta til landet, det er muligt.

Ministeren for skatter og afgifter (Hjortnæs):

Hvis der var enighed om, hvilke gerninger der er gode, så kunne jeg måske nok acceptere den indskrænkende fortolkning af det, jeg skulle have sagt i det danske fjernsyn. Men det er der vel næppe enighed om.

Til det stillede spørgsmål vil jeg sige, at inden for skatte- og afgiftsministeriets område findes der kun få bestemmelser, der angår den trafik, spørgsmålet vedrører. Det er bestemmelser, der er fastlagt i forordninger og direktiver fra EF, og som angår udenlandske – og jeg understreger: udenlandske – rejsendes adgang til afgiftsfrit at indføre varer i Danmark. Ifølge disse bestemmelser kan de nævnte tyske rejsende afgiftsfrit til Danmark bl. a. indføre 1½ l spiritus, 300 cigaretter og 1 kg smør. Det er toldvæsenets opgave at sørge for, at disse bestemmelser overholdes, men ikke derudover at påvirke omfanget af denne trafik, hverken i den ene eller den anden retning.

Det er korrekt, hvad hr. Nymann siger, at for så vidt angår andre myndigheder såsom politiet og kommunen, der af trafikale grunde synes at have truffet foranstaltninger, der kan påvirke omfanget af den tyske grænsehandel i Danmark, er det dispositioner, jeg ikke har nogen indflydelse på.

Nymann (FP):

Ja, det var jo en snak, vi ikke fik meget ud af. Når vi ved, at bladene i Jylland er fyldt med annoncer, hvor man lokker beboerne ned at købe, der går busser, der går tog, så begriber vi ikke, at man, når endelig nogle tyskere kommer op til Danmark, ligefrem bruger disse trafikale detailproblemer til at umuliggøre deres indkøb i Danmark. Jeg ved godt, at skatteministeren ikke har nogen mulighed for det, lige så lidt som en trafikminister har, men han er nu engang minister og skal varetage Danmarks problemer, især vore valutaproblemer. Her tror jeg der var et sted, hvor han virkelig kunne hjælpe landet.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 547

11) Til *energiministeren* af:

Thorndahl (FP):

»Kan ministeren bekræfte, at han til Ritzaus Bureau vedrørende energiforsyningen har udtalt, at der ikke eksisterer en forsyningsmæssig krise, og at der derfor ikke er noget lovmæssigt grundlag for at indføre en olie- og benzinrationering?«

Skriftlig begrundelse

Ritzaus Bureau har bekræftet, at energiministeren på spørgsmålet, om man ville gennemføre en olie- og benzinrationering, bl. a. har udtalt:

»Men i øvrigt har vi ikke lovmæssig mulighed for at gennemføre en sådan rationering nu ... Sagen er, at vi i en forsyningsmæssig krisesituation er parat til at slå til med det samme. Men en sådan eksisterer ikke, og derfor har vi ikke lovmæssigt grundlag for at gennemføre indgrebet.«

De den 9. marts 1979 ved regeringsbeslutning gennemførte hastighedsbegrænsninger på motor- og landeveje er gennemført på grundlag af loven om forsyningsmæssige foranstaltninger af 6. juni 1968, som er den lov, ministeren sigter til, hvor det i § 1 er fastsat:

»Er der på grund af internationale forhold opstået – eller udsigt til, at der vil opstå – mangel på nødvendige varer, kan handelsministeren, for energiforsyningens vedkommende med tilslutning af folketingets energipolitiske udvalg og for andre varers vedkommende med tilslutning af et af folketinget nedsat udvalg, fastsætte bestemmelser om anvendelse, fordeling, prisudligning og placering af landets varebeholdninger i det omfang, dette skønnes påkrævet.«

Daværende handelsminister Knud Thomsen udtalte den 29. marts 1968 under folketingets forhandlinger bl. a.:

»Den tager naturligvis hovedsagelig sigte på olieprodukter, idet dog også andre varer kan komme ind under lovens område, men hvad angår olieprodukterne, er det klart og tydeligt, at man tilsigter at gennemføre den hurtigst mulige rationering for at undgå den hamstring, der ellers opstår, og som også opstod i fjor.« Nu siger regeringen, ifølge Rit-

zau, at der ikke efter loven er grundlag for at gennemføre en rationering, som jo under hele folketingets forhandlinger om denne lov var det eneste konkrete eksempel på lovens anvendelse. Heraf må logisk følge, at når en rationeringsordning ikke kan gennemføres, fordi der ikke eksisterer en forsyningsmæssig krise, så er det retlige grundlag for hastighedsbegrænsningerne også bortfaldet alene af denne grund.

Thorndahl (FP):

Jeg har med endog meget stor interesse bemærket, at energiministeren til dagspressen skulle have udtalt, at regeringen ikke har lovmæssig mulighed for at gennemføre en rationering af olie- og benzinforbruget. Ministeren skulle endvidere uddybende have begrundet denne holdning med, at Danmark i en forsyningsmæssig krisesituation er parat til at slå til med det samme, men at der for tiden ikke eksisterer nogen forsyningsmæssig krise, og at der derfor heller ikke er noget lovmæssigt grundlag for at gennemføre en olie- og benzinrationering som foreslået af en række personer.

Ministeren må med disse bemærkninger have sigtet til loven om forsyningsmæssige foranstaltninger, der i § 1 siger:

»Er der på grund af internationale forhold opstået – eller udsigt til, at der vil opstå – mangel på nødvendige varer, kan handelsministeren, for energiforsyningens vedkommende med tilslutning af folketingets energipolitiske udvalg og for andre varers vedkommende med tilslutning af et af folketinget nedsat udvalg, fastsætte bestemmelser om anvendelse, fordeling, prisudligning og placering af landets varebeholdninger i det omfang, dette skønnes påkrævet.«

Forudsætningen for at kunne anvende loven er således, at der uafviseligt er en international forsyningskrise eller udsigt til en sådan krise. Det mener energiministeren ifølge dagspressen altså ikke at der er for olie- og benzinforsyningens vedkommende, og det vil jeg gerne have ministeren til at bekræfte her i salen.

Energiministeren (Poul Nielson):

Vi bevæger os her inden for nuancerne, tror jeg. Hr. Thorndahl citerede mig for, at jeg til pressen skulle have sagt, at vi ikke har

[Energiministeren]

lovmæssig mulighed for at gennemføre en rationering nu. Det, jeg har sagt, er »en sådan rationering«, idet diskussionen jo er gået på, hvad der skal til af baggrund, både praktisk, rent administrativt, teknisk og lovgivningsmæssigt, for at lave en egentlig vedvarende rationeringsordning for olie og benzin med henblik på at nedbringe vores valutaunderskud. Det er denne økonomisk betingede og permanent eksisterende udleveringsbegrænsningsordning, der for mig at se dels er kompliceret at lave, dels ville kræve, når det er en ordning med det formål, et andet lovgrundlag end det, der eksisterer nu.

Det er den sammenhæng, jeg udtalte mig i til pressen, og dér gjorde jeg, som det delvis rigtigt er blevet fremhævet her, opmærksom på, at loven om forsyningsmæssige foranstaltninger af 6. juni 1968 ikke indeholder hjemmel for energiministeren til at indføre rationeringsordninger eller andre regulerende foranstaltninger alene på grundlag af dette valutaproblem. Anvendelsen af loven forudsætter, at der er opstået, eller at der er udsigt til at opstå på grund af internationale forhold mangel på nødvendige varer. Det er også rigtigt refereret her af hr. Thorndahl.

Det var på denne baggrund, at bl.a. den bekendtgørelse, der stadig væk gælder om hastighedsbegrænsningen, blev udstedt i marts 1979 af den daværende handelsminister med tilslutning fra det energipolitiske udvalg her i tinget. Der forelå en situation omkring den internationale oliesituation, markedet som sådant, som bl.a. medførte, at Det internationale Energiagentur vedtog en beslutning om at spare 5 pct. i 1979. Denne beslutning er senere vedtaget at skulle gælde også for 1980, og i det hele taget må den internationale oliesituation vurderes sådan, at der fortsat er en latent risiko for, at der kan opstå forsyningsmangel.

Loven indeholder ikke hjemmel til af valutatiske grunde at indføre permanente rationeringsordninger, og det var det sigte, der var med både diskussionen i pressen og de udtalelser, jeg specielt kom med.

Det er fortsat regeringens opfattelse, at der med lov om forsyningsmæssige foranstaltninger er det fornødne lovmæssige grundlag for, at regeringen med tilslutning af folketingets energipolitiske udvalg kan gennemføre sådanne forbrugsregulerende foranstaltninger på energiområdet, som er forudset i loven, i

det omfang det findes fornødent til imødegåelse af mangel eller udsigt til, at der kan opstå mangel på grund af internationale forhold. Når jeg siger »i det omfang«, ligger der altså også i det, at der må være tale om en vis afvejning.

Thorndahl (FP):

Jeg skal ikke kommentere ministerens synspunkter vedrørende sammenhængen mellem en vedvarende rationeringsordning og et valutaproblem. Det var ikke i den betydning, jeg stillede spørgsmålet. Det gik mere på, om der var en forsyningsmæssig krise, eller om der ikke var det.

Jeg går ud fra, at ministeren med disse bemærkninger indirekte har sagt, at den samlede dagspresse har misforstået ministeren. Jeg skal blot tage nogle enkelte eksempler fra dagspressen om det spørgsmål.

I Berlingske Tidende den 11. marts siges det:

»Energiministeren har kun lovhjemmel til at gribe ind i salget af olie og benzin, når der er forsyningskrise. Det er der ikke nu. Ministeriet søger at forberede sig på, at der kan komme en forsyningskrise, der vil kræve rationering.«

I Fyens Stiftstidende den 10. marts siger man:

»Noget andet er også, at en rationering« – og dér citerer man altså direkte energiministeren – »ikke bare kan gennemføres. Der er ikke lovhjemmel i øjeblikket til at tvangsbegrænse forbruget. Det kan kun gøres i en mangelsituation, og det har vi ikke i øjeblikket, siger ministeren.«

Og Kolding Folkeblad den 11. marts:

»Sagen er, at vi i en forsyningsmæssig krisituation er paret til at slå til med det samme, men en sådan eksisterer ikke, og derfor har vi ikke lovmæssigt grundlag for at gennemføre indgrebet.«

Det var på det grundlag, jeg stillede spørgsmålet til energiministeren.

Jeg går altså ud fra, at ministeren hermed har sagt, at samtlige dagblade, der har kommenteret det, totalt har misforstået ministeren.

Til slut vil jeg bede ministeren bekræfte, at da man i folketinget i 1968 behandlede forslaget til lov om forsyningsmæssige foranstaltninger, behandlede man både i bemærk-

[Thorndahl]

ningerne til lovforslaget og i folketingets forhandlinger alene rationering som metode. Det var det eneste eksempel, man på det tidspunkt kunne forestille sig at man kunne benytte bemyndigelsesloven til. Det vil jeg gerne have ministeren til at bekræfte i denne sammenhæng.

Energiministeren (Poul Nielson):

Det sidste spørgsmål er blevet kommenteret, sidste gang vi drøftede sagen mere indgående her i folketinget. Det er derfor ikke nødvendigt at gentage regeringens opfattelse på det punkt.

Med hensyn til gentagelsen af spørgsmålet her synes jeg det kan være rigtigt at pege på, at der er tale om, at diskussionen gik på, hvorvidt der ud fra valutabalancemæssige hensyn var baggrund for at lave en sådan permanent rationering. Det er rigtigt at gentage, at der med de foranstaltninger af forholdsvis beskeden karakter, der er lavet, er gjort det, som var nødvendigt på baggrund af vurderingen af forsyningsituationen og risikoen for en mere truende udvikling på området. Vi har med disse foranstaltninger foretaget det, det er rimeligt at foretage på baggrund af henstillingerne fra Det internationale Energiagentur, og det synes jeg alt i alt er en balanceret reaktion.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 552

12) Til *energiministeren* af:

Wilhelm (VS):

»Er det ministerens opfattelse, at DONGs option i henhold til gaskontraktens punkt II, 2, sikrer, at gassen skal leveres til den for leveringsskema B gældende basispris, uanset om DONG på grund af den ene eller den anden forsinkelse af gasprojektet forhindres i at aftage gassen i den takt, som er forudsat i leveringsskema B?»

Skriftlig begrundelse

Ved læsning af gaskontrakten har VS fået den opfattelse, at DONG befinder sig i en tidsklemme, fordi selv en mindre forsinkelse af gasprojektet, som gør det umuligt for DONG i starten at aftage gassen i helt det omfang, der er forudset, vil udløse en forhø-

jelse af basisprisen på 3,00 kr. pr. Gcal, gældende for den samlede kontraktmængde, jfr. kontraktens punkt VI, 1, og de svar, der blev afgivet til energipolitisk udvalg under behandlingen af sagen i 1979. Er denne opfattelse rigtig, er der tale om en meget effektiv tidsklemme, idet der allerede på det nuværende prisgrundlag ville blive tale om en merpris på 8-10 mia kr.

Imidlertid har ministeren ved forskellige lejligheder - bl.a. ved besvarelsen af spørgsmål 281 - ladet forstå, at denne opfattelse ikke skulle være korrekt, men at basisprisen én gang for alle er fastlagt, når DONG har truffet sit valg og meddelt det til DUC, hvilket allerede er sket.

I betragtning af hvor kolossal en prisforskel der er tale om, og i betragtning af at forsinkelser, som kan hindre DONG i at aftage gassen fuldt ud i den forudsatte takt, meget let kan komme på tale, vil det være af stor betydning at få dette spørgsmål afklaret. Uden tidsklemme skulle der være betydeligt bedre mulighed for at opnå den beskæftigelseseffekt af gasprojektet, som tidligere har været stillet i udsigt.

Energiministeren (Poul Nielson):

På en god, folkelig og lettilgængelig måde udtrykker spørgsmålet bekymring over, hvorvidt det nu bliver dyrere, hvis projektet ikke kan gennemføres til tiden.

Jeg har allerede ved min besvarelse den 23. januar i år af et spørgsmål fra hr. Wilhelm oplyst, at DONG allerede har udøvet den i resumeet af aftalens punkt II, 2, nævnte option, og basisprisen, der nævnes i resumeet af aftalens punkt VI, 1, ligger herefter fast. DONG har valgt den korte opbygningsperiode og vil således få gassen til den lave basispris. Udøvelsen af denne option - altså det at man lægger sig fast på dette - indebærer, at DONG må betale for de dermed fastsatte kvantiteter af gas, uanset om disse rent faktisk har kunnet aftages. Skulle DONG imidlertid herefter komme til at betale for den gas, som man ikke har kunnet aftage, har selskabet, som også anført i resumeet af gasaftalens punkt II, mulighed for under iagttagelse af særligt begrænsende regler at aftage den på et senere tidspunkt.

Wilhelm (VS):

[Wilhelm]

Jeg kan ligesom ministeren kun beklage, at det er nødvendigt at spørge så knoklet. Det skyldes, at spørgsmålet skal være formet i én sætning, at den gaskontrakt, som hemmeligholdes for befolkningen, er afsindig knoklet, og at jeg ved, at hvis man kun spørger, om det bliver dyrere, så svarer ministeren uden om.

Ministeren får undskyldte, at dette spørgsmål bliver taget op igen, men det drejer sig altså om en merudgift på i øjeblikket ca. 8 mia kr., hvis en udsættelse medfører, at man switcher over til den anden basispris, og derfor er det nødvendigt at bore lidt i det.

Nu svarer ministeren: DONG har udøvet sin option eller sit valg, og basisprisen ligger herefter fast. Det er den lave basispris, og hvis DONG bliver forhindret i at aftage denne gas, så skal den betales alligevel, men den tilsvarende mængde kan aftages senere.

Det er da et forholdsvis præcist svar, og det takker jeg for. Men jeg vil godt spørge ministeren lidt nærmere ud om dette her, for så vidt jeg kan se af svaret, betyder det, at man kan komme i den situation, at den helt faktiske leveringstakt, den faktiske leveringsprofil, den faktiske opbygningsfase, præcis kommer til at svare til det alternativ, DONG ikke har valgt, at der nok bliver en vis merudgift derved, men slet, slet ikke den store merudgift, der ville være, hvis DONG fra starten havde valgt model A. Er det korrekt? Og for det andet – jeg ser, at ministeren nikker – belært af erfaringen bliver jeg også nødt til at spørge: er sælgeren enig i den fortolkning, ministeren her anlægger?

Energiministeren (Poul Nielson):

Uanset at jeg nok er enig med hr. Wilhelm i, at vi skal være meget omhyggelige med også at læse alt det med småt og alt det nederst på siden og også alt det omme på bagsiden i disse spørgsmål, så vil jeg da godt understrege, at det helt afgørende i sagen er, at vi rent faktisk har til hensigt, og DONG arbejder for fuldt drøn på det, at fuldføre gasprojektet i overensstemmelse med de fastlagte tidsplaner, og det er faktisk hovedbestræbelsen i det, der foregår. Derfor og med baggrund i den vurdering, jeg har af det, er det måske ikke overflødigt ud fra et akademisk synspunkt, men det er en sideproblemstilling, som vi ikke mener bliver aktuel, vi

her diskuterer, fordi vi faktisk regner med at få projektet bygget op til den tid, der er fastlagt. Det er det afgørende i sagen.

Som jeg allerede har sagt, ligger prisen fast for den gas, som i givet fald ikke har kunnet aftages, og som er betalt i henhold til kontraktens bestemmelser, men som aftages alligevel på et senere tidspunkt. Der skal for disse mængder alene derudover betales et supplerende beløb, som dækker den forhøjelse, den eskalation i olieprisudviklingen, der måtte være sket i mellemtiden, på grundlag af de almindelige bestemmelser i kontrakten om regulering af basisprisen. Det er – hvad skal man sige – den merpris, der ville kunne være tale om.

Jeg vil godt understrege det første, jeg sagde her i mit andet svar, at det helt afgørende er, at hovedsigtet er at blive færdig til tiden, og det tror vi også på at vi bliver.

Wilhelm (VS):

Til det første og i og for sig væsentlige vil jeg godt sige, at den erklæring har vi hørt mange gange, og det er vi sådan set glade for, men dette er jo ret afgørende for, om der er en alvorlig tidsklemme på DONG. Der er ikke nogen alvorlig tidsklemme på DONG, hvis denne udlægning er korrekt, men der er en ganske alvorlig tidsklemme på DONG, hvis merudgiften bliver 8 mia kr., og det er igen temmelig afgørende for, hvor meget dansk arbejde der kan blive i gasprojektet. Derfor er det måske nok en detalje, som ministeren siger, men en ret væsentlig detalje, og det er derfor, den interesserer mig.

Jeg bliver nødt til at forfølge det, for ministeren svarede ikke. Med den udlægning, ministeren her har givet, og det bekræftede han med sit nik før, betyder det, at man kan komme i den situation, at den faktiske leveringstakt i virkeligheden bliver præcis efter det alternativ, DONG netop ikke har valgt. Men alligevel bliver det væsentligt billigere efter denne udlægning, end hvis DONG fra starten havde valgt dette andet alternativ. Sådan må det være, det er det, der står her. Er sælger enig i den fortolkning, bliver jeg nødt til at spørge om, belært af erfaringen. Det gik ministeren uden om. Jeg håber, det kommer nu.

Energiministeren (Poul Nielson):

[Energiministeren]

Jeg tør ikke gå i detaljer med, hvad sælgeren er enig i og ikke enig i, så løst som der i virkeligheden er spurgt. Hr. Wilhjelms taler om 8 mia kr. og en væsentlig forskel osv. Jeg har redegjort præcis for, hvad der er det faktiske grundlag, og det ville jeg, hvis jeg var spurget, være godt tilfreds med at have fået forklaret.

Jeg vil bruge anledningen til at gentage, at det helt afgørende er at blive færdige til de tidsterminer og få projektet i gang til den tid, der er tale om. Det er også ud fra et mere overordnet energipolitisk synspunkt nødvendigt, at det er det, der får førstehedsrangorden.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 555

13) Til *socialministeren* af:

Gammelgaard (KF):

»Har ministeren statistiske oplysninger om hjælpeperiodens varighed, hvad angår kommunernes udbetaling af forbigående kontanthjælp i henhold til bistandsloven, og mener ministeren, at det er i overensstemmelse med bistandsloven og dens intentioner, at 43,7 pct. af de klienter, der i Århus kommune modtager forbigående hjælp, får denne i mere end et år, og 14,6 pct. af klienterne i mere end 4 år?«

Skriftlig begrundelse

Socialministeren har i svaret på spørgsmål nr. 104 bekræftet, at det er i overensstemmelse med bistandsloven og kontanthjælpscirkulæret, når den forbigående hjælp overstiger hidtidig indkomst og er større end den indtægt, man vil kunne opnå, såfremt man begynder at arbejde.

I henhold til bistandslovens § 37 skal den forbigående hjælp ydes »i en begrænset tid«. Cirkulæret om kontanthjælp efter bistandsloven, punkt 6, omtaler, at »vanskeligheder af mere forbigående karakter« skal afhjælpes, og udtrykker det endvidere således, at hjælpen skal ydes »i den indledende fase af en situation med sociale vanskeligheder«.

Statistiske oplysninger fra Århus kommunes socialforvaltning om udviklingen i kontanthjælpsudgifterne i perioden 1977-80 afslører imidlertid, at en stor del af klienterne modtager forbigående hjælp i længerevaren-

de perioder. Det kan ikke være i overensstemmelse med bistandsloven og dens intentioner.

Udgifterne til forbigående hjælp passerer i 1980 2.000 mill. kr.

Socialministeren (Ritt Bjerregaard):

Når der er ydet en person forbigående kontanthjælp efter bistandslovens § 37, skal det sociale udvalg ifølge lovens § 41 senest 3 måneder efter hjælpens påbegyndelse tage vedkommendes og familiens forhold op til bedømmelse med henblik på, om der er grundlag for at yde andre former for bistand. Hvis det må anses for godtgjort, at vedkommende ved fortsat kontanthjælp kan forventes at blive i stand til selv at klare sit og familiens underhold, kan denne form for hjælp fortsætte.

Den seneste bistandslovsstatistik viser, at omkring 60 pct. af de personer, der modtager § 37-hjælp, ophører med hjælpen, inden der er forløbet 3 måneder. Dette harmonerer ikke ganske med de procenter, hr. Gammelgaard anfører vedrørende Århus kommune i sit spørgsmål. Jeg skal i øvrigt ikke komme nærmere ind på disse tal her. Kommunens social- og sundhedsforvaltning har jo allerede i en pressemeddelelse tilbagevist hr. Gammelgaards påstande.

Hvad angår bistandsloven og dens intentioner kan jeg henvise til, at der i kontanthjælpsafsnittet sondres mellem forbigående og varig hjælp, og at den foreliggende statistik som nævnt viser, at den forbigående hjælp typisk ydes til personer, der med denne hjælp kan komme ud af deres vanskeligheder i løbet af kortere tid.

Jeg må bestride, at jeg som anført i hr. Gammelgaards skriftlige begrundelse i mit svar på hans spørgsmål af 5. december 1979 skulle have bekræftet, at hjælpen efter § 37 kunne overstige hidtidig indkomst. Som man vil kunne se af Folketingstidende 1979-80, 2. samling, sp. 1472, fastslog jeg tværtimod, at hjælpen højst kunne sikre en opretholdelse af det hidtidige indkomstniveau og ikke en forbedring af dette. Havde jeg sagt noget andet, ville det have været i strid med lovens tekst, hvorefter man i øvrigt tillige skal tage hensyn til det forventede fremtidige levestandard.

Gammelgaard (KF):

[Gammelgaard]

Vedrørende besvarelsen af det tidligere af mig til socialministeren stillede spørgsmål gør jeg opmærksom på, at socialministeren udtalte, at det var i overensstemmelse med bistandsloven og kontanthjælpscirkulæret, når den sociale ankestyrelse i flere afgørelser havde fastslået, at medmindre der kunne påvises konkrete besparelser ved ikke at gå på arbejde, skulle der udbetales 100 pct. af hidtidig indkomst i bistandshjælp.

Herefter kan det yderligere påpeges, at bistandshjælpsmodtagere får deres indkomst dyrtidsreguleret, og hjælpen forøges samtidig med stigende husleje og andre faste udgifter. Desuden betales i visse tilfælde større enkeltudgifter til modtagere af forbigående hjælp. Herved kan de komme op på en hjælp, der er større end den indkomst, de hidtil har haft, og den indkomst, de kan have, hvis de går i arbejde. Denne praksis, sagde socialministeren i Folketingstidende 1979-80, 2. samling, sp. 1472 og 1473, var i overensstemmelse med bistandsloven og cirkulæret.

Må jeg sige om specielt forholdene i Århus kommune, at det ikke ville undre mig, om man her anlagde en mere vidtgående fortolkning af bistandslovens bestemmelser om forbigående hjælp end i andre kommuner, og at man netop i denne kommune ikke lever op til det landsgennemsnit, socialministeren taler om. Jeg står her med statistikken for Århus kommune, som direkte taler om, at 43,7 pct. af de klienter, der i kommunen har modtaget forbigående hjælp, får den i mere end 1 år, og 14,6 pct. af klienterne i mere end 4 år. Så længe kommunens sociale forvaltning ikke har kunnet lægge andre tal på bordet, må vi gå ud fra, at dette er de rigtige tal, og jeg vil igen gerne spørge ministeren, om hun finder det i overensstemmelse med loven og kontanthjælpscirkulæret, at man i så lange perioder yder forbigående hjælp.

Ninna Pedersen (FP):

§ 37, kontanthjælpsområdet, er så vigtigt et område, at vi næsten ikke kan hjælpe hinanden nok med at sørge for at få dette kontanthjælpscirkulære ændret.

Hvis f. eks. en selvstændig erhvervsdrivende ikke kan klare sig og de sidste år har levet af en kassekredit, så kommer vedkommende i klemme med hensyn til bistandsloven, idet

vedkommende da ikke kan fremvise et hidtidigt levestandardniveau, hvorimod folk, der har haft et stort forbrug og en stor indtjening, i henhold til bistandsloven kan få dette næsten dækket.

Kontanthjælpsområdet er så stor en belastning for landets økonomi, at vi bør sætte ind her uden tøven. Derfor vil jeg spørge ministeren: vil ministeren fastsætte maksimumsbeløb for udbetaling af kontanthjælp? Vil ministeren sætte grænser for varigheden samt ændre begrebet »det hidtidige levestandardniveau må ikke forringes«?

Socialministeren (Ritt Bjerregaard):

Hr. Gammelgaards supplerende spørgsmål indeholdt i virkeligheden ikke noget nyt i forhold til det svar, jeg havde givet.

Jeg forstod, at hr. Gammelgaard var i tvivl om, hvorvidt Århus kommune kunne leve op til de generelle tal, jeg havde på det statistiske område. Det skal jeg ikke kunne sige, for det har jeg ikke tal med om. Det, jeg har henholdt mig til, er de oplysninger, vi har på landsbasis, og dér mener jeg ikke der er grund til de betænkeligheder, hr. Gammelgaard har givet udtryk for. Tværtimod viser de meget klart, at hjælpen netop hovedsagelig gives forbigående.

Til fru Ninna Pedersen må jeg desværre svare, som jeg har svaret nogle gange før på spørgsmål fra fru Ninna Pedersen, at en lang række af disse sager behandles i forbindelse med de spareforslag, der er kommet ind fra kommunerne, og det gælder også det spørgsmål, der er stillet i dag, og som fru Ninna Pedersen har rejst ved andre lejligheder.

Gammelgaard (KF):

Selv om socialministeren konstaterer, at 60 pct. af modtagere af forbigående hjælp er ude af systemet igen i løbet af 3 måneder, så er der altså 40 pct. tilbage. Her er det, vi kan fastslå, at en vis del af denne gruppe modtager forbigående hjælp i en meget lang periode, ja, nogle i adskillige år. Derfor vil jeg gerne spørge socialministeren, om hun finder, at dette er i overensstemmelse med bistandsloven og kontanthjælpscirkulæret, der taler om, at den forbigående hjælp skal ydes i en begrænset tid, at vanskeligheder af mere forbigående karakter skal afhjælpes, og at

[Gammelgaard]

hjælpen skal ydes i den indledende fase af en situation med sociale vanskeligheder.

Endelig vil jeg gerne spørge socialministeren, om bistandsloven og kontanthjælpsydelsen i henhold til denne indgår i regeringens sparedrøftelser.

Socialministeren (Ritt Bjerregaard):

Det sidste spørgsmål skal jeg ikke besvare særlig direkte, for så kan jeg jo forudse en række spørgsmål de kommende onsdage om, hvorvidt nu dette eller hint indgår i regeringens sparedrøftelser. Jeg vil sige helt generelt, at hele området indgår, og det vil vise sig, når regeringen lægger de konkrete forslag frem, hvilke af dem vi har fundet at vi kunne fremme.

Vedrørende det andet spørgsmål om tidsgrænserne synes jeg egentlig nok man må sige, at det er ganske store tal, der angiver, at man faktisk hurtigt får folk hjulpet og ud af systemet. Hr. Gammelgaard ved, lige så godt som jeg gør, at bistandsloven ikke opererer med tal for, i hvor lang en periode forbigående hjælp gives, men lader det være op til de sociale udvalg og de folk, der i det hele taget bearbejder disse spørgsmål, og jeg har ingen grund til at antage, at de ikke gør det på forsvarlig vis og i overensstemmelse med de regler, der er udsendt.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Første næstformand (Enggaard):

Af praktiske årsager tager vi herefter det som nr. 16 opførte spørgsmål.

Spm. nr. 562

16) Til *udenrigsministeren* af:

Anne Grete Holmsgård (VS):

»På hvilken måde agter regeringen at tage afstand fra den nuværende spanske statspolitistatsmetoder?«

Skriftlig begrundelse

Onsdag den 19. marts er der planlagt en reception i folketinget for den spanske kong Juan Carlos. I de senere år har der været arrangeret lignende »festligheder« for personer som Moshe Dayan og Henry Kissinger. Fælles for disse personer er, at de repræsenterer

politiske systemer, der undertrykker, torturerer og myrder tusindvis af mennesker. Dette sker naturligvis samtidig med, at de forsøger at fremstille sig selv som menneskerettighedernes forkæmpere.

Kong Juan Carlos er ingen undtagelse. Han repræsenterer et land, der efter Francos død med den ene hånd har slået på stortromme for dets »demokratisering« og med den anden hånd har forfulgt, undertrykt og myrdet politiske modstandere.

Udenrigsministeren (Kjeld Olesen):

Skiftende danske regerings afstandtagen fra det politiske styre, der herskede i Spanien i Francoperioden, vil være velkendt for alle i denne sal.

Med kong Juan Carlos' tronbestigelse for godt 4 år siden påbegyndtes en ændring i demokratisk retning af Spaniens politiske og sociale liv. Et sådant brud med et fleret årtier langt totalitært styre må nødvendigvis skabe overgangsproblemer. Det er opfattelsen i alle vestlige demokratier, at den spanske demokratiseringsproces i den korte periode, der er forløbet siden dens påbegyndelse, har kunnet fremvise positive resultater langt ud over, hvad man med rimelighed havde kunnet forvente, og regeringen deler denne vurdering.

Følgelig må jeg finde begrundelsen for spørgsmålet uacceptabel.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Nu var det ikke ligefrem overgangsproblemer, jeg spurgte udenrigsministeren om. Det, jeg bad om, var faktisk en kommentar til og en udtalelse om, hvorvidt regeringen vil tage afstand fra de politistatsmetoder, der bruges af det nuværende styre i Spanien, og ikke af det tidligere styre under Franco.

Det er sådan, at selv om der på overfladen er sket en demokratisering, så eksisterer der stadig væk en udbredt forfølgelse af politiske modstandere. Der eksisterer en såkaldt anti-terrorlov, der giver mulighed for at tilbageholde folk i 10 dage uden nogen som helst form for begrundelse eller bevismateriale. Der sidder i dag over 300 politiske fanger i spanske fængsler, heraf de 185 i Baskerlandet. Der er fra flere sider givet udmærkede beviser på, at der bruges omfattende og udstrakt grad af tortur, bl. a. af Eva Forest i hendes bøger og i en bog, som er under ud-

[Anne Grete Holmsgård]

arbejdelse i øjeblikket. Det er også givet i form af, at 250 baskiske præster den 25. januar protesterede til paven over den tortur, der bliver brugt i Spanien, at 90 spanske advokater for nylig har sendt en protest til undersøgelseskommissionen under den spanske regering mod den tortur, der anvendes i fængslerne, og i disse dage af en basker, der er i Danmark i øjeblikket, og som har været underkastet tortur i oktober måned uden nogen som helst form for bevismateriale. Han er dog blevet sluppet ud bagefter, noget der er ganske usædvanligt, men som har bevirket, at det har været muligt at bevise direkte ved hjælp af fotos, at denne person har været underkastet tortur.

Jeg mener, at disse ting ikke bare kan overses som almindelige overgangsproblemer. Hvis udenrigsministeren er enig i det, så vil jeg gerne have, at han i det mindste tager afstand fra den totale krænkelse af menneskerettighederne, som foregår i dag i Spanien, og som regeringen i øvrigt plejer at tage afstand fra andre steder i verden.

Ninna Pedersen (FP):

Under spørgsmål 6 hørte vi før en VSer, en hr. Waldorff, der gav udtryk for, at man ikke skulle blande sig i kulturpolitikken herhjemme. Nu ser vi én fra samme parti, fru Anne Grete Holmsgård, forsøge at få regeringen til at blande sig i andre landes indre anliggender. Dette punkt på dagsordenen er en fornærmelse mod det spanske folk netop i dag, hvor det spanske kongepar har rakt hånden frem til det danske folketing. Man kan som kvinde skamme sig over, at et valgt kvindeligt medlem af dette ting har en sådan mangel på fornemmelse og anstændighed. Derfor vil jeg spørge ministeren: mener ministeren, at det er upassende, at sådanne spørgsmål stilles, og mener ministeren, at der her er tale om et internt spansk anliggende?

Udenrigsministeren (Kjeld Olesen):

Med hensyn til det sidste spørgsmål om, hvorvidt jeg finder det stillede spørgsmål upassende, vil jeg blot svare, at ethvert spørgsmål, der bliver fremsat her i folketinget, og som i henhold til forretningsordenen kan fremsættes, må være relevant og rimeligt. Derfor kan jeg kun svare på denne måde.

Med hensyn til fru Anne Grete Holmsgård vil jeg bare lige konstatere, at der i Spanien er tale om politiske mord og terror, begået af mindretal. Vedrørende den positive udvikling, der trods vanskeligheder så kort tid siden Francostyret har fundet sted, vil jeg henviser til det, jeg lidt mere indgående sagde i mit første svar.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Det, jeg spurgte om, var faktisk ikke, om man dømmer folk for kriminelle handlinger eller dømmer dem for mord. Det, jeg bad om en kommentar til, var, om ministeren finder det rimeligt, at man faktisk har et officielt besøg, der bliver slået stort op, af en repræsentant for en stat, som i omfattende grad fængsler folk uden nogen form for bevismateriale for begåede handlinger, torturerer dem i fængslerne og tilbageholder dem i minimum 10 dage.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 557

14) Til *undervisningsministeren* af:

Bertel Haarder (V):

»Vil ministeren på baggrund af administrationsdepartementets nu offentliggjorte redegørelse ændre det nye cirkulære, hvorved hun trods mine gentagne protester i folketinget skærpede optagelsesbetingelserne på børnehave- og fritidspædagogseminarierne til skade for ansøgere uden HF, studentereksamen el. lign.?«

Skriftlig begrundelse

Administrationsdepartementets nye redegørelse bekræfter i ét og alt, hvad venstre har fremført om denne sag. To gange på to måneder har jeg i spørgetiden og ved skriftlige spørgsmål krævet cirkulæret ændret, men ministeren har totalt afvist det og har tilmed stærkt vildledende påstået, at hun slet ikke havde skærpet optagelsesbetingelserne.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Jeg kan på hr. Bertel Haarders spørgsmål oplyse, at administrationsdepartementets redegørelse omhandler strukturproblemer inden for det 10. og 12. uddannelsesar, dvs.

[Undervisningsministeren]

uddannelser, der er bygget oven på folkeskolen, men som ikke er videregående. Redegørelsen peger især på det problem, at studenter og HFere søger tilbage til erhvervsuddannelserne blandt de fortsatte skoleuddannelser.

Nu forholder det sig sådan, at de fortsatte skoleuddannelser, som vi jo altså også kalder ungdomsuddannelserne, efter undervisningsministeriets opfattelse principielt henvender sig til de 16-19-årige. Børnehave- og fritidspædagoguddannelserne hører derimod til de korterevarende videregående uddannelser, hvor minimumsalderen for optagelse efter loven er 18 år. Uddannelserne indgår i den koordinerede tilmelding og i totaldimensioneringen af de videregående uddannelser.

Som jeg allerede tidligere har redegjort for det, har jeg ingen planer om at sænke optagelsesalderen. Jeg kan endvidere henvise til mine tidligere besvarelser til hr. Bertel Haarder, hvoraf det fremgår, at der er tre ligeværdige adgangskrav: studentereksamen, HF, en faglig uddannelse eller to års erhvervs erfaring, 2 HF-fag, hvoraf det ene skal være dansk. Derudover er der afsat en rummelig kvota til ansøgere, som ikke opfylder disse krav, og i 1980 vil kvotaen for dispensater udgøre omkring 40 pct. på alle seminarier.

Administrationsdepartementet har tilsyneladende misforstået bekendtgørelsen om optagelse på børnehave- og fritidspædagogseminarier, idet det i redegørelsen fejlagtigt anføres, at optagelseskravene svarer til de længerevarende videregående uddannelser. Det er altså ikke tilfældet. Jeg finder, at der ved udformningen af bekendtgørelsen er fundet et godt balancepunkt mellem kravene til de fremtidige pædagogstuderende og ønsket om en bred social rekruttering til uddannelserne.

Bertel Haarder (V):

Jeg har tidligere ved besvarelsen af et skriftligt og et mundtligt spørgsmål fået at vide, at der slet ikke var tale om nogen stramning af optagelsesbetingelserne til børnehave- og fritidspædagogseminarierne. Men så læser jeg i denne rapport fra administrationsdepartementet, at man dér opfatter det som en stramning. Jeg læser i Børne- og Ungdomspædagogernes Landsorganisations blad »Børn og Unge«, at det er en stram-

ning. Det vil sige, at også den faglige organisation betragter det som en stramning og er enig med mig i, at det er en forkastelig stramning.

Jeg fik i sidste uge et brev fra tre elever ved Silkeborg højskole, som var taget på højskole i forvisning om, at det var en måde, hvorpå de kunne samle points til børne- og fritidspædagogseminarierne. De skriver: hvad er nu det for noget? Har man nu strammet det, bedst som vi er i gang med vores højskoleophold?

Alle er altså åbenbart enige om, at det er forkert, hvad ministeren har påstået i to svar, nemlig at der ikke er tale om en stramning. Derfor vil jeg gerne spørge, om ministeren virkelig vil fastholde, at det ikke er en stramning, og om ministeren blot vil klare sig med, at administrationsdepartementet har misforstået det hele, og at det slet ikke er ministerens skyld, at der er flere og flere, der tager HF og studentereksamen og derved optager to pladser på 10.-12. klassetrin. Mener ministeren virkelig at kunne klare det med, at alle har misforstået det - undtagen ministeren?

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Hr. Bertel Haarder spørger mig, om jeg vil fastholde, at der ikke er tale om en stramning. Jeg vil fastholde, at den gruppe, hr. Bertel Haarder taler om, er bedre stillet under de nugældende forhold end under de tidligere gældende forhold.

Sagen er den, at de tidligere gældende optagelsesbetingelser til en vis grad gennem pointsystemet favoriserede folk med studentereksamen eller HF-eksamen, simpelt hen fordi det gav så mange points, at de automatisk røg ind på uddannelsen. Nu er der tale om tre ligeværdige grupper inden for gruppe 1, der kan blive optaget, og derudover er der sikret folk uden en formaliseret uddannelse en kvota, som i 1980 vil blive på 40 pct., og som i øvrigt hvert år vil blive fastsat under hensyn til ansøgergruppens sammensætning året forinden, således at der er et rimeligt stort antal pladser, der vil blive forbeholdt den type ansøgere. Jeg vil derfor fastholde, at netop den gruppe ansøgere, som hr. Bertel Haarder taler om, har bedre vilkår under dette optagelsessystem, end den havde under det hidtidige system.

Bertel Haarder (V):

Vil ministeren benægte, at den procent, som her siges at være 40, og som skulle være den procent, der tildeles de mennesker, der ikke har studentereksamen eller 2 HF-fag el.lign., nu vilkårligt af ministeren kan sættes ned til 10 pct., og at cirkulæret nævner tallet 10 pct. og ikke 40 pct., og vil ministeren benægte, at der netop i den anledning er lavet en overgangsordning, så man, mens stramningen køres ind, kan tilgodese de elever, der ikke har HF, studentereksamen el.lign.? Vil ministeren virkelig stadig benægte, at der er tale om en stramning efter cirkulærets bogstav?

Jeg forstår godt, at ministeren siger, at vi jo har en rimelig minister for tiden, som nok skal sørge for at administrere dette rimeligt, men når man læser cirkulærets bogstav, har jeg da ikke ret i, at der er tale om en stramning, og har jeg ikke ret i, at den stramning går stik mod det, som administrationsdepartementet har rådgivet ministeren til, nemlig at undgå, at man tager 2 uddannelser på 10.-12. klassetrin?

Jeg skal bare til orientering sige, at hvis svaret ikke bliver tilfredsstillende, så vil der ligge et forslag til folketingsbeslutning i denne sal i løbet af meget kort tid. Det parti, der startede denne sag, var det radikale venstre, som helt sikkert er enig med mig i, at dette cirkulære er en skandale. Derfor vil jeg bede ministeren om at overveje sit sidste svar meget nøje.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Hr. Bertel Haarder spørger mig, om jeg vil benægte, at disse 40 pct. vilkårligt kan nedsættes til 10 pct. Ja, det vil jeg i og for sig benægte, for som jeg antydede i mit første svar, skal denne kvotas størrelse fastsættes i forhold til ansøgergruppen året forinden, og det er klart, at kvotaen, som altså i 1980 formentlig bliver fastsat til 40 pct., skal have et forhold til sammensætningen af ansøgergruppen året forinden. Der vil altså ikke blive tale om en vilkårlig nedsættelse. Hvis ansøgerne viser sig at fordele sig sådan, at der bliver mindre behov for dispensatgruppen, så vil procenten blive nedsat, men også kun hvis det rent faktiske ansøgertal viser det.

Hr. Bertel Haarder sagde til sidst, at det ville føre til 2 uddannelser på 10.-12. klasse-

trin. Jeg gjorde netop i mit første svar opmærksom på, at denne uddannelse ikke er en uddannelse på 10.-12. klassetrin, men en kortere videregående uddannelse.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Første næstformand (Enggaard):

Jeg skal i forbindelse med afviklingen af de som nr. 14 og 15 opførte spørgsmål understrege, at det er nødvendigt for en god afvikling af spørgetiden, at spørgerne er i salen i rimelig tid, inden spørgsmålene kommer til behandling.

Spm. nr. 558

15) Til *undervisningsministeren* af:

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

»Hvor langt er ministeren i sine overvejelser om, hvilke dele af forslaget til budgetreform for universiteterne der skal gennemføres?«

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Jeg skal oplyse, at det igangværende budgetudviklingsarbejde for de videregående uddannelsesinstitutioner har sit udspring i det arbejde, der foregik i folketingets uddannelsesudvalg i årene 1974-76, hvor man på baggrund af redegørelser fra de daværende undervisningsministre diskuterede udviklingen og planlægningen inden for de videregående uddannelser mere generelt. Det blev under dette arbejde konstateret, at et flertal blandt de repræsenterede partier stod bag et punktprogram for den fortsatte planlægning af de videregående uddannelser, der er dateret den 23. september 1975 og bl.a. omfattede følgende punkt om den økonomiske styring:

»Styringen af de videregående uddannelser effektiviseres gennem indførelse af et budgetteringsystem, der muliggør tildeling af ressourcer til henholdsvis undervisning og forskning efter forskellige kriterier og gennem etableringen af en hensigtsmæssig studenterregistrering.«

Der har siden i undervisningsministeriet været arbejdet videre med spørgsmålet, og der er således etableret en ny studenterregistrering. Fra 1981 gennemføres endvidere en hovedområdeopdelt budgettering, og samtidig får institutioner og bevillende myndighe-

[Undervisningsministeren]

der indsigt i de beregningsforudsætninger, der ligger til grund for rammefordelingen for de videregående uddannelsesinstitutioner. Dette muliggøres gennem en nyudviklet EDB-budgetteringsmodel, der i højere grad end hidtil bygger på en aktivitetsopdelte budgettering. Ved den endelige rammefordeling suppleres modelberegningerne med konkrete vurderinger for de enkelte institutioner og hovedområder. Tiden her i spørgetiden tillader ikke, at jeg nærmere går i detaljer med budgetudviklingsarbejdets nuværende stadium. En mere udførlig redegørelse vil ret snart tilgå folketingets uddannelsesudvalg.

Jeg skal imidlertid understrege, at der endnu tilbagestår et omfattende udviklingsarbejde, før man når frem til en tilfredsstillende budgetteringspraksis. Dette arbejde ønskes gennemført i et nært samarbejde med institutioner og planlæggende organer, og vi er i øjeblikket ved at forberede den videre tilrettelæggelse. Bedømmelsen af det igangværende arbejde og de foreløbige resultater præges desværre i vid udstrækning af den nuværende bevillingsmæssige situation, der medfører aktivitetsbegrænsninger inden for området videregående uddannelser og forskning. Jeg håber, at budgetudviklingsarbejdet kan bidrage til, at man mere klart end tidligere kan belyse konsekvenserne af begrænsningerne og planlægge en rimelig langsigtet udvikling.

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

Baggrunden for mit spørgsmål er, at jeg har bedt om at få budgetreformen i uddannelsesudvalget og har fået at vide, at det ikke kan lade sig gøre, fordi den endnu ikke er så fremskredet, at det er betimeligt, at man får den. Derfor undrer det mig, at man så småt er begyndt rundt omkring på universiteterne med nogle modeller i forslaget til budgetreform. Direktoratet har f. eks. den 4. oktober udsendt materiale om opgørelse af studietrinstilvækster. Man har den 20. november bedt om nogle forudsætninger for, at DVU kan meddele institutionerne delrammer på hovedområderne. Jeg kan ikke forstå, at man så småt er startet på at indhente informationer og på at gennemføre dele af budgetreformen, hvis man endnu ikke er færdig med at vurdere den og se, hvilke punkter der skal gennemføres, og hvilke man eventuelt vil

tage ud. Det var sådan set baggrunden for mit spørgsmål.

Det siges, at det skal ske i samarbejde med institutionerne. Det har indtil videre vist sig, at institutionerne er meget negativt indstillede over for budgetforslaget. Hvis man bare ville tage institutionerne tilstrækkeligt med ind i vurderingerne, er jeg ikke så nervøs.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Fru Marianne Bentsen-Pedersen undrer sig over, at vi så småt er startet, og så nævner hun en dato i oktober og en anden i november. Jeg kan sige, at starten ligger længe før det. Dette at ændre budgetteringsmodeller er en meget stor og meget langvarig opgave, og det ligger år tilbage, de første trin blev taget på denne vej.

Når jeg gik herop igen, var det i og for sig for at sige, at jeg kan berolige fru Marianne Bentsen-Pedersen, hun behøver ikke at være nervøs. Det er tanken, at institutionerne i meget høj grad og i meget tæt samarbejde skal inddrages omkring dette her. Nu har der været arbejdet med det kommende budget – det er det, som har været ude ved institutionerne nu – men det er også tanken, at institutionerne netop på baggrund af de erfaringer, de drager omkring denne budgettering, skal kunne inddrages og komme med erfaringer. Vi ønsker et meget tæt samarbejde med institutionerne omkring hele denne store problemstilling.

Steen Folke (VS):

Jeg er ligesom fru Marianne Bentsen-Pedersen ikke spor beroliget over ministerens svar. Der er ikke noget i den hidtidige fremfærd, der tyder på, at man er til sinds at lægge særlig megen vægt på, hvilke synspunkter der fremføres fra de højere læreanstalters kompetente organer eller fra Dansk Magisterforening eller nogen som helst, der arbejder på dette område i øvrigt.

Jeg må også nok sige, at hele ministerens indledende svar her unægtelig bar præg af, at det var konciperet i direktoratet for de videregående uddannelser, hvor det unægtelig er de teknokratiske sider af sagen, man har øje for.

Jeg vil godt spørge ministeren, om ministeren ikke mener, at der ligger en alvorlig politisk risiko, om man vil en risiko for op-

[Steen Folke]

retholdelse af det faglige og videnskabelige niveau og for opretholdelse af den relative frihed, som man hidtil har lagt vægt på i forbindelse med den forskning, der foregår ved de højere læreanstalter, ved indførelsen af denne teknokratiske budgetreform. Jeg bestrider ikke, at den kan have nogle teknokratiske fordele, men den indebærer altså denne adskillelse af undervisning og forskning som noget meget basalt, og det mener jeg indebærer en alvorlig risiko for, at der bliver tale om en meget mere direkte politisk indgriben i den forskning, der foregår. Det synes jeg er et alvorligt problem.

Jeg vil gerne spørge, om ministeren er opmærksom på, at her ligger et problem, som man i hvert fald bør lægge mindst lige så stor vægt på som disse bureaukratisk-teknokratiske fordele, der måtte være ved overgangen til et andet system.

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

Jeg bliver nødt til at spørge lidt mere firkantet, for jeg synes der ligesom er to ting, der bliver blandet sammen her. Dels er der nogle overvejelser med hensyn til budgetreformen, dels er der nogle allerede påbegyndte tiltag omkring budgetreformen. Jeg mener, det må være rimeligt, at man først foretager sine overvejelser og så offentliggør dem og siger: det er det, vi mener. Dernæst kan man så tage nogle tiltag, som er et resultat af de overvejelser.

Jeg synes, det er et underligt sammensurium af dels det ene, dels det andet. F. eks. er de største nedskæringer foregået på mat. nat.-området og på humaniora, og det er pudsigt nok også de steder, hvor der er de svageste studietrinstilvækster. Det er, ligesom om det hænger for meget sammen til, at man kan sige, det ikke har noget med budgetreformen at gøre. Derfor ser det for mig ud, som om budgetreformen allerede er trådt i kraft, ikke i sit fulde omfang, men tildels, samtidig med at man overvejer, hvilke områder af den der skal træde i kraft og hvilke ikke.

Derfor vil jeg gerne vide, om det er ministeren, der står bag de tiltag, der er trådt i kraft, eller om det er direktoratet, og om de tiltag, der er trådt i kraft, er nogle, hvorom vi kan sige: ja men det står ministeren bag, så

det er en beslutning. Eller er det stadig væk på undersøgelsesstadiet?

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Hr. Steen Folke rejste spørgsmålet om det betænkelige ved at adskille budgettering fra forskning og undervisning og pegede på faren for forskningens frihed fremover ved en sådan adskillelse. Jeg vil i den forbindelse pege på det modsatte, nemlig at hvis man budgetterer, som man hidtil har gjort, forskning og undervisning under ét, vil det føre til, at på områder, hvor studentertilgangen er stærkt vigende, vil forskningen tilsvarende skulle gå ned, hvilket jeg ikke ville finde naturligt. Jeg kunne sagtens nævne områder med en af forskellige årsager vigende studentertilgang, hvor det må være rimeligt at opretholde forskningsniveauet. Det ville man kunne gøre ved at have en adskilt budgettering. Så der er andre aspekter i det end det, hr. Steen Folke pegede på.

Fru Marianne Bentsen-Pedersen påpegede nedskæringer, jeg tror det var på mat.nat.-området og på humaniora-området. Jeg vil sige, at den budgetteringsmodel, der nu er lagt ud, og hvorefter rammerne er tildelt, er det tanken skal gås igennem konkret område for område for at se, om den har haft utilsigtede virkninger, som så selvfølgelig skal rettes op.

Når der bliver spurgt, om jeg står bag disse tiltag, vil jeg sige: ja, det gør jeg for så vidt angår budgetteringen for det budget, der skal lægges nu her i løbet af den næste måneds tid eller to. Vi skal gøre vores erfaringer med det, de skal drøftes med institutionerne, og så skal vi overveje, på hvilket grundlag de kommende budgetteringsrammetildelinger skal foretages.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:

Første næstformand (Enggaard):

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlig besvarelse af spørgsmål stillet af følgende medlemmer af folketinget:

Dohrmann: spm. nr. 476 og 520
Glensgård: spm. nr. 482

[Første næstformand]

Ib Christensen: spm. nr. 484
 Steen Folke: spm. nr. 485
 Ervin Jensen: spm. nr. 488
 Mette Madsen: spm. nr. 491
 Jørgen Junior: spm. nr. 493 og 519
 Dræbye: spm. nr. 499
 Bjørn Poulsen: spm. nr. 501 og 522
 Brixtofte: spm. nr. 502
 Askjær Jørgensen: spm. nr. 506
 Thorndal: spm. nr. 508
 Arentoft: spm. nr. 518 og 521
 Stetter: spm. nr. 534

Spm. nr. 476

Til *justitsministeren* (26/2 80) af:

Dohrmann (FP):

»Hvilke kommentarer har ministeren til skrivelse af 23. december 1979 fra Gråsten Handelsstandsforening til medlemmer af folketinget valgt i Sønderjylland, hvori det hævdes, at der administrativt og i strid med gældende lov foregår overflytning af personel fra politistationen i Gråsten til politistationen i Åbenrå?«

Begrundelse

Der henvises til tillægsbetænkning afgivet af folketingets retsudvalg den 30. maj 1972, hvori der bl. a. er givet garantier for Gråsten politikreds' fortsatte beståen.

Når folketinget således under denne og andre forudsætninger har vedtaget en lov, burde det være en selvfølge, at ikke alene loven, men også de løfter, jfr. bemærkningerne den daværende justitsminister har afgivet, følges.

Mener ministeren eller folketingsmedlemmer, at gældende lov ikke længere er hensigtsmæssig, kan ændringer heraf naturligvis ikke foretages rent administrativt, men skal underkastes normal lovgivningsbehandling i folketinget.

Personligt vil jeg benytte lejligheden til endnu en gang at advare mod de centralistiske tanker, man også inden for politiet har ligget underdrejet for, og som har bevirket, at en lang række politistillinger i mindre bysamfund er blevet nedlagt, uden at der er opnået en eneste kronens besparelse, hvori- mod der set fra borgernes side kan nævnes en lang række ulemper.

Besvarelse (10/3 80):

Justitsministeren (Henning Rasmussen):

Justitsministeriet har fra Gråsten kommune modtaget en henvendelse om de organisatoriske forhold i Gråsten politikreds, som er omtalt i det stillede spørgsmål. Henvendelsen er for øjeblikket under behandling i justitsministeriet.

Spm. nr. 482

Til *ministeren for skatter og afgifter* (27/2 80) af:

Glensgård (FP):

»Vil ministeren oplyse, om de lån, faglige organisationer yder til medlemmer f. eks. i forbindelse med arbejdskampe, bør pålægges en fiktiv rentebeskatning på samme måde som hovedaktionærer i eget aktieselskab?«

Begrundelse

Såfremt en hovedaktionær optager lån i sit eget aktieselskab, pålægges han for tiden beskatning af en fiktiv rente, der ligger 2 pct. over diskontoen.

Af et svar fra arbejdsministeren den 21. februar til medlem af folketinget Grethe Fenger Møller fremgår det, at arbejdsministeren ikke mener at kunne gribe ind over for organisationernes frie rettigheder til at yde langfristede rentefri lån til medlemmerne. Det er derfor af interesse at få oplyst, om ministeren for skatter og afgifter finder, at en sådan lånetransaktion bør få skattemæssige konsekvenser.

Besvarelse (13/3 80):

Ministeren for skatter og afgifter (Hjortnæs):

Jeg mener ikke, der er anledning til at gå nærmere ind på spørgsmålet vedrørende en eventuel beskatning af en fiktiv renteindtægt hos medlemmer, der i forbindelse med arbejdskonflikt modtager rentefrie lån fra faglige organisationer. Begrundelsen herfor er, at reglerne vedrørende fradrag for renteudgifter medfører, at en indtægtsføring af en fiktiv rente hos medlemmet modsvares af en tilsvarende rentefradragsret.

I begrundelsen til spørgsmålet er det anført, at såfremt en hovedaktionær optager lån i sit eget aktieselskab, pålægges han for

[Ministeren for skatter og afgifter]

tiden beskatning af en fiktiv rente, der ligger 2 pct. over diskontoen.

Dette er imidlertid ikke i overensstemmelse med de faktiske forhold, idet det af stats-skattedirektoratets cirkulære nr. 31/1978 om aktionærlån fremgår, at selskabet beskattes af differencen mellem en anslået forrentning på 4 pct. over Nationalbankens diskonto og den faktiske rente. Beløbet skal ikke medregnes i hovedaktionærens skattepligtige indkomst, da en indtægtsføring som foran nævnt anses at modsvares af en tilsvarende rentefradragret.

Spm. nr. 484

Til *ministeren for skatter og afgifter* (27/2 80) af:

Ib Christensen (DR):

»Vil ministeren overveje en lovændring, der friholder tobaksfri cigaretter fra cigaret-afgift?«

Begrundelse

Ifølge Jyllands-Posten (26. februar) skal den tobaksfri cigaret »Free«, der siden november 1979 med succes har været solgt i Danmark, underkastes beskatning fra 1. maj.

Den indtil nu billige alternative cigaret har været populær blandt folk, der vil holde op med at ryge eller i hvert fald ønsker at nedsætte deres tobaksforbrug.

Det må forekomme lidet overensstemmende med sundhedsmyndighedernes bestræbelser for at nedsætte tobaksforbruget såvel som med en af de erklærede hensigter med tobaksbeskatningen (at neddæmpe et sundhedsskadeligt forbrug), at den nævnte, alternative, tobaksfri cigaret underkastes tobaksbeskatning.

Besvarelse (12/3 80):

Ministeren for skatter og afgifter (Hjortnæs):

EF-Rådets 2. tobaksdirektiv (direktiv nr. 79/32/EØF, jfr. EFT L 10/1979) fastlægger definitionerne for de varer, herunder cigaretter, der omfattes af medlemsstaternes tobaksbeskatning. Direktivet bestemmer bl. a., at cigaretter, der helt eller delvis består af andre stoffer end tobak, i beskatningsmæssig henseende skal ligestilles med almindelige cigaretter, som består af tobak.

En lovændring, der friholder tobaksfri cigaretter fra cigaretafgift, vil således forudsætte en ændring af det nævnte direktiv.

Spm. nr. 485

Til *ministeren for Grønland* (28/2 80) af:

Steen Folke (VS):

»Vil ministeren oplyse sin kollega, energiministeren, om den stærke modstand mod uranefterforskning i Grønland, og vil regeringen sørge for, at der ikke træffes afgørelse om bevilling af 2,9 mill. kr. til uranefterforskning omkring Kvanefjeldet, før sagen har været behandlet af det grønlandske hjemmestyre?«

Begrundelse

Energiminister Poul Nielson har den 18. februar fremsendt et aktstykke (nr. 267) til finansudvalget med ansøgning om 2.871.000 kr. til uranprospektering i omegnen af Kvanefjeldet i 1980-82.

Som bekendt er der stærk – og voksende – modstand i Grønland mod uranefterforskningen, ikke mindst inden for det regerende parti, siumut. Men så vidt spørgeren ved, har spørgsmålet om den planlagte uranefterforskning ikke været forelagt det grønlandske hjemmestyre.

Der er muligvis lovhjælp for, at denne sag suverænt afgøres af den danske regering i samarbejde med EF. Men politisk forekommer det ganske uacceptabelt, at en sådan sag eventuelt afgøres i finansudvalget, uden at det grønlandske hjemmestyre er blevet hørt om sagen.

Besvarelse (11/3 80):

Ministeren for Grønland (Jørgen Peder Hansen):

Det til finansudvalget den 18. februar 1980 fremsendte aktstykke vedrører et geologisk opmålingsprogram med sigte på potentielle uranmineraliseringer i et 200 km² stort område i omegnen af Kvanefjeld ved Narssaq. Programmet er led i et langsigtet samarbejde mellem Grønlands geologiske undersøgelse og forsøgsanlæg Risø og er udformet som et naturligt led i GGUs traditionelle udførelse af systematiske geologiske undersøgelser.

[Ministeren for Grønland]

Formanden for Grønlands landsstyre Jonathan Motzfeldt har i den pågældende sag rettet henvendelse til energiministeren og til mig og tilkendegivet som landsstyrets synspunkt, at sagen, før videre foretages, bør forelægges det dansk-grønlandske fællesråd vedrørende mineralske råstoffer i Grønland.

Uanset det pågældende programs karakter som led i GGUs normale opgaver med geologisk kortlægning i Grønland har energiministeren på baggrund af landsstyreformandens henvendelse og for at åbne mulighed for en principiel drøftelse i fællesrådet anmodet finansudvalget om at stille behandlingen af det pågældende aktstykke i bero indtil videre. Jeg skal i øvrigt tillade mig at henvise til energiministeriets pressemeddelelse af 10. marts 1980.

Spm. nr. 488

Til *fiskeriministeren* (29/2 80) af:

Ervin Jensen (S):

»Vil ministeren tage initiativ til en drøftelse mellem den danske regering og de øvrige EF-lande om norske fiskefabriksskibes operationer i Nordsøen og øvrige EF-farvande?«

Begrundelse

Som det bl. a. fremgår af en artikel i dagbladet Vestkysten af 16. februar d. å., opererer norske fiskefabriksskibe i Nordsøen og andre EF-farvande, selv om der i flere år har været forbud mod fabriksskibe. I betragtning af bl. a. de danske fiskeres vanskelige situation er disse forhold klart urimelige, og den danske regering bør drøfte spørgsmålet med de øvrige EF-lande og specielt med England, således at der bliver lige betingelser for de fiskerinationer, som har ret til at operere i EF-havet.

Besvarelse (11/3 80):

Fiskeriministeren (Poul Dalsager):

Ved en fællesskabsforordning af 18. februar 1977 gennemførtes et forbud mod formaling om bord på fiskerfartøjer i EF-farvande. Denne bestemmelse gjaldt ikke blot medlemsstaternes egne fartøjer, men naturligvis også tredjelandsfartøjer. Forordningen havde gyldighed indtil 31. december 1977, men blev senere forlænget indtil 31. januar 1978. Efter

dette tidspunkt har der ikke været fælleskabsbestemmelser med hensyn til det pågældende forbud, men 8 medlemslande besluttede, som det formentlig vil være spørgeren bekendt, at gennemføre tilsvarende bestemmelser som nationale foranstaltninger.

Efter de i den danske presse fremkomne oplysninger om, at norske fabriksskibe opererede i Nordsøen, foranledigede jeg, at fiskeriministeriet foretog en undersøgelse af sagen.

Fra britisk side oplystes, at der på undersøgelsestidspunktet ikke fandtes norske fabriksskibe i britisk territorialfarvand, ligesom det samtidig bekræftedes, at man i Storbritannien ikke havde gennemført et tilsvarende formaligningsforbud, som de øvrige medlemslande havde forpligtet sig til.

Fra officiel norsk side oplystes samtidig, at der kun findes 2 flydende fiskemelsfabrikker i den norske fiskerflåde, og at disse befinder sig i Barentshavet.

Der skulle således for tiden ikke være noget behov for et initiativ fra min side, men jeg vil være opmærksom på spørgsmålet og lade dette indgå i overvejelserne i forbindelse med de videre forhandlinger om EF's fiskeripolitik.

Spm. nr. 491

Til *ministeren for offentlige arbejder* (29/2 80) af:

Mette Madsen (V):

»Hvilke overvejelser gør ministeren sig med hensyn til lovinitiativer, der i specielle tilfælde tillader, at statspenge anvendes til kystsikring, eksempelvis kystsikringen ved Skagen Gren?«

Begrundelse

Principperne i den lovgivning, som beskæftiger sig med beskyttelsen mod havet – marsklovgivningen af 1874 og kystsikringsloven af 1922 – bygger på den regel, at lodsjeerne selv skal betale, hvad enten det drejer sig om et dige eller en høfde. Kommuner og amtskommuner kan i visse tilfælde komme ind enten som administrerende myndighed eller som betalende, hvis kommunen selv er lodsejer, men hovedreglen er ellers den ovennævnte, således at statskassen ikke dækker sådanne udgifter. Der findes imidlertid en-

[Mette Madsen]

kelte tilfælde, hvor det aligevel er sket, nemlig når man har skønnet, at kystsikringen var så væsentlig, at også staten burde inddrages som bidragyder. Det gælder senest loven af 1977 om det fremskudte dige ved Tønder Marsk. De ret komplicerede kystsikringsforhold ved Skagen kunne gøre en tilsvarende lovgivning berettiget, navnlig hvad angår de høfder, der skal beskytte selve Skagen Gren, der i øjeblikket er udsat for voldsom nedbrydning.

Besvarelse (14/3 80):

Ministeren for offentlige arbejder (Risgaard Knudsen):

Det er rigtigt, når det i spørgsmålets begrundelse anføres, at digeloven og lov om kystsikringsanlæg forudsætter, at anlæg af diger og kystsikringsanlæg tilvejebringes på initiativ af ejerne af de ejendomme, der agtes beskyttet, og for disses regning. Det ses af spørgsmålets formulering, at folketingsmedlem Mette Madsen ikke tænker sig nogen ændring i dette grundprincip, idet spørgsmålet alene går ud på at få oplyst, om jeg påtænker at skabe lovhjemmel for, at staten kan medvirke i særlige tilfælde.

I spørgsmålets begrundelse nævnes som et eksempel på en sådan særlig lovhjemmel lov om anlæg af fremskudt dige for Tønder Marsk, og i selve spørgsmålet nævnes som eksempel på en kystsikring, hvortil statsmidler kunne tænkes anvendt, kystsikring i Skagen kommune. Når disse to situationer nævnes, må det fremhæves, at beskyttelsen af den sydvestjyske vadehavskyst efter danske forhold på dette felt er en opgave af betydelig størrelse, idet de to love fra 1976 og 1977 omhandler anlæg på tilsammen 200–250 millioner kr., og begrundelsen for at anlægge det fremskudte dige for Tønder Marsk og forstærke Ribe dige skal bl. a. søges i truslen om, at de to byer Tønder og Ribe ville kunne blive oversvømmet ved et gennembrud af de gamle diger. Såvel investeringens størrelse som begrundelsen for disse anlægsarbejder gør statens økonomiske medvirken naturlig og forklarer også det rimelige i, at denne medvirken hviler på konkrete love. Kystsikring i Skagen kan ikke sidestilles med situationen på vadehavskysten.

Hvis man imidlertid ville finde det begrundet, at staten i enkelte tilfælde yder bi-

drag til diger og kystsikringsanlæg af mere begrænset størrelse, er det ikke nogen betingelse herfor, at der findes en mere almindelig lovbestemmelse som basis for statens økonomiske medvirken. Statsbidraget ville i givet fald kunne ydes i henhold til hjemmel på finanslov, eventuelt på grundlag af forudgående speciel tilslutning fra finansudvalget. Tidligere ydede staten jævnlige tilskud på (ofte) 1/3 af udgifterne til diger og kystsikringsanlæg, og man indhentede da finansudvalgets tilslutning sag for sag. Denne ordning holdt stort set op for en snes år siden.

Jeg har ikke planer om at foreslå gennemført en lovbestemmelse, der i almindelige vendinger giver grundlag for statens økonomiske deltagelse i diger og kystsikringsanlæg. En sådan regel kunne udlægges, som om staten tilsigtede at påtage sig øgede forpligtelser på dette felt, og en sådan udlægning ville man sikkert ofte blive præsenteret for, selv om det ved reglens gennemførelse blev tilkendegivet, at den kun skulle finde anvendelse i ganske særlige situationer.

Der vil imidlertid, som det fremgår af, hvad jeg har sagt ovenfor, intet være til hinder for, at staten yder bidrag til et konkret dige- eller kystsikringsanlæg, selv om en sådan generel lovbestemmelse ikke eksisterer. Men der må, som ligeledes sagt, naturligvis i påkommende tilfælde tilvejebringes fornøden bevilling.

Da spørgsmålet særligt nævner kystsikringsproblemerne i Skagen kommune, kan jeg oplyse, at jeg er bekendt med disse, og at jeg i øvrigt med kommunalbestyrelsen har aftalt, at jeg i foråret besigtiger forholdene på stedet. Hermed er der imidlertid ikke på forhånd taget stilling til, om der bør ydes noget statsbidrag til kystsikringsforanstaltninger i kommunen, hvorved bemærkes, at der ikke findes nogen bevilling, hvoraf tilskud i givet fald ville kunne ydes. Den løbende bevilling til statens egne kystsikringsforanstaltninger på den jyske vestkyst er af en så begrænset størrelse, at der må udøves en særdeles kritisk vurdering af de enkeltforanstaltninger, der iværksættes.

Spm. nr. 493

Til indenrigsministeren (29/2 80) af:

Jørgen Junior (FP):

[Jørgen Junior]

»Vil ministeren meddele lægerne, at lægeerklæringer afgivet efter telefonisk konsultation ikke er acceptable fremover som begrundelse for fravær fra arbejde?«

Begrundelse

I Fåborg har man haft problemer med, at unge kommunale beskæftigede ikke har været nær så flinke til at møde som de »normale« kommunalarbejdere. Deres fravær er blevet begrundet med lægeerklæringer afgivet efter telefonisk konsultation. En sådan konsultation er meningsløs og bør ikke kunne være årsag til fravær fra arbejde, hvad jo ofte er tilfældet – ikke kun i Fåborg.

Besvarelse (12/3 80):

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Til brug for besvarelse af spørgsmålet har man indhentet en udtalelse fra sundhedsstyrelsen, der har oplyst følgende:

»Ifølge § 8 i lægeloven skal en læge ved udfærdigelse af erklæringer, som han afgiver i sin egenskab af læge, udvise omhu og uheldethed og nøje følge de herom givne almindelige og særlige regler, jfr. indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 212 af 20. juni 1935 angående almindelige regler for afgivelse af lægeerklæringer. Heri er bl. a. anført, at en læge ved afgivelse af lægeerklæringer stadig bør erindre, at lægeerklæringer er dokumenter, der kan få afgørende betydning såvel i offentlige som i private retsforhold. Lægen skal derfor nøje iagttage, at han ikke i denne sin egenskab afgiver erklæringer om sygdom eller forhold, som han ikke har fornødent lægeligt kendskab til.

Det er sundhedsstyrelsens opfattelse, at det er rimeligt og hensigtsmæssigt, at en læge har mulighed for at udstede en lægeerklæring på baggrund af telefonisk kontakt, når patienten er lægen bekendt. Denne fremgangsmåde er ikke blevet misbrugt i et så væsentligt omfang, at sundhedsstyrelsen har fundet anledning til at foreslå ændringer.«

Jeg kan i det hele henholde mig hertil.

Spm. nr. 499

Til *energiministeren* (4/3 80) af:

Dræbye (RV):

»Vil ministeren i finansåret 1980 anvende en del af de statslige »besparelser« (formindskede provenutab) på fradragsordningen for isoleringstilskud til en forøgelse af rammebeløbet for tilskud til vedvarende energi?«

Begrundelse

I folketingets spørgetid den 27. februar 1980 var ministeren positiv over for en anvendelse af merprovenuet til isoleringsformål. Ministerens svar måtte forstås således, at disse ændringer ville blive iværksat for finansåret 1981. Da der imidlertid i 1980 er meget stor mangel på tilskud til vedvarende energi, ville det kunne afhjælpe problemer på dette område, hvis merprovenuet delvis kunne anvendes her.

Besvarelse (10/3 80):

Energiministeren (Poul Nielson):

I forbindelse med min besvarelse den 27. februar d. å. af spørgsmål nr. 466 vedrørende tilskudsordningen for udnyttelse af vedvarende energikilder lovede jeg at undersøge, hvorvidt der var mulighed for at nyttiggøre forskellen mellem det oprindeligt forventede og det realiserede mindre provenutab i forbindelse med fradragsordningen for isoleringstilskud.

Jeg har nu undersøgt sagen nærmere for at se, om det var muligt at anvende denne forskel i provenutab allerede i 1980 til f. eks. direkte tilskud til isoleringsforanstaltninger og forøget støtte til udnyttelse af vedvarende energikilder. Jeg må konstatere, at dette ikke er muligt og henviser til, at det forventede mindre provenutab for fradragsordningen for ejerboliger allerede er overført til anden anvendelse, idet dette beløb er indgået i om-disponeringen af de ikke udnyttede midler fra beskæftigelsesplan II 1977.

Der findes således ikke uudnyttede midler, som vil kunne anvendes i 1980. Men jeg må dog gøre opmærksom på, at der i forbindelse med den nævnte om-disponering allerede er anvendt yderligere 20 mill. kr. til vedvarende energi ud over de oprindeligt bevilgede 50 mill. kr. til dette formål.

Spm. nr. 501

Til *forsvarsministeren* (4/3 80) af:

Bjørn Poulsen (SF):

»Hvilke retningslinier findes der angående militærets afskydning af løst krudt under øvelse for så vidt angår afstande til beboede ejendomme, og hvorledes underrettes beboerne om skyderiet?«

Begrundelse

Efter at have modtaget flere klager over skyderi ved militærøvelser, hvor de klagende har påstået, at skyderiet er foregået lige op ad deres boliger, kunne det være rart at vide, om der findes retningslinier for, hvorledes den slags støjende adfærd skal foregå, og om beboerne ud over en annoncering i dagspressen bliver underrettet om, hvad der skal ske.

Besvarelse (12/3 80):**Forsvarsministeren (Søgaard):**

Som almindelig regel kan det fastslås, at alt personel i forsvaret er nøje instrueret om at vise hensyn over for de civile omgivelser, når der gennemføres øvelser, hvorunder der anvendes løs ammunition.

Derudover er der fastsat minimumsafstande for anvendelse af løs ammunition i beboede områder. F. eks. kan det nævnes, at løs ammunition til visse kampvognskanoner kun må anvendes på militære øvelsespladser og ikke nærmere end 200 m fra beboede ejendomme. Endvidere er der fastsat sikkerhedsafstande af hensyn til at undgå skader på personer og ejendom.

Forsvarets øvelsesvirksomhed kan annonceres gennem meddelelser i den lokale presse, men for mindre øvelser, hvor et begrænset antal lodsejere berøres, vil der normalt blive givet direkte meddelelse i mulig udstrækning om bl. a., hvornår skydning kan forventes at finde sted.

Det skal bemærkes, at forsvarets – og herunder hjemmeværnets – lovbestemte øvelses- og uddannelsesvirksomhed ikke kan gennemføres uden brug af løs ammunition. Selv om der i videst mulig udstrækning tages hensyn til civil beboelse, vil gener i form af bl. a. støj fra løsskydning ikke ganske kunne undgås.

Spm. nr. 502

Til *undervisningsministeren* (4/3 80) af:

Brixtofte (V):

»Hvor meget mener ministeren at der bliver sparet i folkeskolen som følge af ministerens cirkulære af 26. februar 1980 om begrænsning af udgifterne til folkeskolen?«

Begrundelse

Ministeren har udsendt et cirkulære om begrænsning af udgifterne til folkeskolen af 26. februar 1980. I dette cirkulære angives en række bestående muligheder for at spare på lærerskematimeforbruget pr. elev. Alle disse bestående muligheder anvendes formentlig delvis i mange af landets kommuner allerede i dag. Og i de kommuner, som ikke allerede anvender dem, har man sandsynligvis planer om at anvende disse muligheder. I den forbindelse er det naturligvis positivt i sig selv, at ministeren står bag og peger på, at man bør anvende disse sparemuligheder. Omvendt bliver der ikke ved dette cirkulæres udstedelse frataget kommunerne en eneste binding i form af krav til udgifter. Der er altså således ikke tale om, at ministeren gennem cirkulæret fritager kommunerne for en række udgiftsforpligtelser. Derfor kan det være højst tvivlsomt, om der på grundlag af dette cirkulære bliver tale om nogen besparelse af betydning. Da der i pressen verserer mange rygter om millionbeløb, var det rimeligt, at folketinget fik en beregning over, hvor meget ministeren mener at der vil blive sparet som følge af, at dette cirkulære er udstedt.

Ved at offentliggøre disse beregninger vil man få en mere kvalificeret debat om besparelser i folkeskolen.

Endvidere vil man få opklaret, hvor de virkelige krav til udgifterne stammer fra. Sandheden er nemlig, at de fleste udgiftkrævende krav stammer fra de overenskomster, som er afsluttet med bl. a. det store antal time-reduktions-ordninger.

Ved besvarelsen af dette spørgsmål med beregninger vil det herefter stå klart, hvor meget ministeren er i stand til at påvirke folkeskoleudgifterne.

Besvarelse (14/3 80):**Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):**

Det har ikke været hensigten med udsendelsen af cirkulæret af 26. februar 1980 om begrænsning af udgifterne til folkeskolen at

[Undervisningsministeren]

foretage drastiske indgreb på folkeskoleområdet. Hensigten har været at få vendt udviklingen, således at den hidtidige vækst i lærerskematimeforbruget pr. elev ophører, og således at forbruget fastlægges under hensyn til det faldende elevtal i folkeskolen.

Cirkulæret indeholder en henstilling om, at man i de kommuner, hvor lærerskematimeforbruget pr. elev ligger over de vejledende normer, der er udsendt fra undervisningsministeriet, undgår forhøjelser i skoleåret 1980-81. Til kommuner, hvis forbrug ligger væsentligt over de vejledende normer, henstilles, at man søger forbruget nedsat.

I cirkulæret nævnes nogle muligheder, som kommunerne vil kunne benytte i bestræbelserne på at begrænse lærerskematimeforbruget. Det er fortsat de lokale skolemyndigheder, der inden for folkeskolelovens rammer fastlægger lærerskematimeforbruget, og jeg vil ikke afvise, at nogle kommuner måske allerede havde planer om at benytte de muligheder, der er nævnt i cirkulæret. Jeg mener imidlertid, at cirkulæret vil kunne støtte kommunerne i disse bestræbelser.

Man anslår i undervisningsministeriet, at kommunerne ved at følge henstillingerne i cirkulæret, der er udsendt i forståelse med Kommunernes Landsforening, vil kunne afdæmpe væksten i de kommunale budgetter med ca. 300 mill. kr. i 1981.

Spm. nr. 506

Til *miljøministeren* (5/3 80) af:

Askjær Jørgensen (FP):

»Er ministeren enig i, at hensigten med råstofloven var, at vore sparsomme mængder af råstoffer så vidt muligt skulle kunne udnyttes, og at det er meget uheldigt, hvis anden lovgivning er udformet, så den direkte kan hindre en kraftig valutabesparende råstofindvinding i Danmark, og vil ministeren foranledige, at der snarest gives tilladelse til, at det fundne kvartssand ved Ring kan indvindes?«

Begrundelse

I henhold til Jyllands-Posten den 4. marts 1980 ser det ud, som om en tilfældig og usaglig protest kan standse etablering af en valutabesparende virksomhed, som en er-

hvervsdrivende har satset mange penge på at få etableret.

Besvarelse (10/3 80):

Miljøministeren (Erik Holst):

Råstoflovens formålsbestemmelser er fastsat således, at der skal administreres ud fra en samlet vurdering af de samfundsmæssige hensyn, dvs. på den ene side råstofressourcernes omfang, en sikring af at råstofferne udnyttes og hensynet til råstof erhvervet og på den anden side forhold som f. eks. miljøbeskyttelse.

Jeg er således ganske enig i, at vore sparsomme mængder af råstoffer så vidt muligt skal kunne udnyttes.

Med hensyn til den konkrete sag fra Ring har fredningsstyrelsen efter drøftelse med Århus amtskommune og Sønderhald kommune oplyst, at sagen drejer sig om en forekomst af kvartssand, der tilsyneladende opfylder kvalitetskrav, så det kan bruges som støbesand i jern- og metalindustrien.

Århus amtsråd har modtaget en ansøgning efter råstofloven om indvinding af 5.000-10.000 m³ årligt fra et areal, som ligger i umiddelbar tilknytning til landsbyen Ring mellem Randers og Grenå.

Sønderhald kommune har under høringsproceduren efter råstofloven ønsket at udarbejde lokalplan for området.

Over for det udarbejdede lokalplanforslag, der havde til formål at give mulighed for råstofindvinding, gjorde 23 borgere indsigelse på grund af risikoen for støv- og støjmæssige gener, og ved et kommunalbestyrelsesmøde i februar 1980 blev forslaget forkastet.

Århus amtsråd har endnu ikke modtaget Sønderhald kommunes endelige stillingtagen og har derfor ikke truffet afgørelse i sagen.

Efter råstofloven er det amtsrådet, der bl. a. på baggrund af kommunens udtalelse i første instans træffer afgørelse om erhvervmæssig indvinding af forekomster i jorden. Amtsrådets afgørelse vil kunne påklages til fredningsstyrelsen, hvis afgørelse igen kan påklages til miljøankenævnet som sidste instans.

Jeg mener således, at denne konkrete sag fra Ring må behandles efter råstoflovens almindelige regler.

Spm. nr. 508

Til statsministeren (5/3 80) af:

Thorndahl (FP):

»Er statsministeren enig med den kendte socialdemokratiske borgmester Kaj Burchardt i Ballerup i, at det er den socialdemokratiske venstrefløj, der er med til at ødelægge landets interesser, og som bl. a. har bevirket, at I/S Vestforbrænding kommer til at betale en halv million kroner mere i årlig renteudgift?«

Begrundelse

Borgmester Burchardt udtaler til Frederiksberg Amts Avis den 1. marts 1980, at I/S Vestforbrænding kommer til at betale en halv million kroner mere i årlig renteudgift end forudsat bl. a. på grund af den socialdemokratiske venstrefløj. Borgmester Burchardt siger videre: »Ifølge vore engelske bankforbindelser skyldes forringelsen den økonomiske og sociale politik, som den danske stat fører. Det vil sige, at staten låner til vort overforbrug, og det presser betingelserne op og skader samtidig fornuftige investeringer til gavn for samfundet. Vi er tvunget til at slagte de hellige køer. Den fornuftige del af socialdemokratiet må gøre op med den venstreorienterede fløj af partiet. Herved mister vi måske et par procent af stemmerne, men vi vinder til gengæld mindst 15 pct.«

Besvarelse (14/3 80):

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Jeg ønsker ikke at kommentere de konkrete betingelser i forbindelse med Vestforbrændings låneoptagelse og dermed heller ikke de mere eller mindre relevante politiske hypoteser, der kan hæftes på denne sag.

Spm. nr. 518

Til ministeren for offentlige arbejder (6/3 80) af:

Arentoft (FP):

»Vil der efter ministerens vurdering være fordele ved at renovere en del af de mange personvogne, der står udrangeret på mange af landets jernbanestationer, og dermed afhjælpe behovet for mere rullende personvognsmateriel og samtidig gavne beskæftigelsen?«

423 Ft

Begrundelse

Når man kører gennem landet med DSB, kan man på mange jernbanestationers rangerspor se adskillige personvogne stå ubrugte. En stor del af disse bærer præg af ikke at være brugt i lang tid, da de f. eks. har store rustpletter på tag og vognsider. Umiddelbart kunne man få den tanke, at de måske kunne istandsættes og genanvendes og dermed spare på udgifterne til indkøb af nye vogne, og en sådan renovering kunne måske hjælpe på beskæftigelsen.

Besvarelse (17/3 80):

Ministeren for offentlige arbejder (Risgaard Knudsen):

DSB har allerede i 1979 truffet beslutning om at standse planlagte udrangeringer af personvogne for at opretholde så stor vognkapacitet som mulig.

For tiden er der hensat ca. 70 personvogne, der er 40–50 år gamle og så udslidte og tærede, at det vil kræve en fuldstændig genopbygning at bringe dem i driftsklar stand.

Disse vogne har været hensat i 2–4 år, og det er urealistisk at foretage en reparation af disse, som for manges vedkommende i så fald måtte ændres konstruktionsmæssigt for at kunne anvendes sammen med det nyere personvognsmateriel. Omkostningerne ved en reparation vil kunne nærme sig prisen for en ny vogn, uden at man ville opnå samme brugsværdi som for en ny vogn.

I 1979 er der kun hensat 11 personvogne på grund af skader eller tæring, som krævede kostbare reparationer. Disse vogne udnyttes i øvrigt derved, at diverse komponenter, som ikke mere kan skaffes, demonteres og anvendes til at holde andre vogne af samme type i drift.

DSB har således ikke nogen økonomisk rimelig mulighed for at øge personvognsparken ved at reparere udrangerede personvogne.

Spm. nr. 519

Til ministeren for offentlige arbejder (6/3 80) af:

Jørgen Junior (FP):

»Vil ministeren tage initiativ til at genoplive banedriften på Fyn?«

[Jørgen Junior]

Begrundelse

I den senere tids debat er fremsat mange fornuftige grunde for at genoplive persondriften i hvert tilfælde på Assens–Tommerup, men muligvis også Fåborg–Ringe banen.

I begge tilfælde steder, hvor sporene stadig findes.

Det vil interessere spørgeren at høre ministerens vurdering af, hvor dyr sporrenoveringen vil være, og hvor stort et trafikunderlag der er til stede.

Besvarelse (17/3 80):

Ministeren for offentlige arbejder (Risgaard Knudsen):

Jernbanestrækningerne Tommerup–Assens og Ringe–Fåborg blev i sin tid omdannet til godsbaner, fordi passagerantallet var blevet så lille, at det ikke længere var økonomisk forsvarligt at opretholde persontrafikken på disse strækninger.

Der foreligger ingen aktuelle planer om at genoptage persontrafikken på de omhandlede banestrækninger, hvorfor der heller ikke findes fuldstændige beregninger over de hermed forbundne omkostninger.

Udgifterne til sporombygning, reetablering af sikrings- og overkørselsanlæg m.v., således at strækningerne kan befares med regional-togsæt af den type, der bl. a. benyttes på strækningen Odense–Svendborg (MR-tog), må på grundlag af rent foreløbige overvejelser antages i prisniveau januar 1980 og eksklusive moms at udgøre ca. 20 mill. kr. for hver af de omhandlede strækninger.

Hertil kommer udgifter til anskaffelse af rullende materiel samt selvfølgelig driftsudgifterne. Et MR-togsæt koster ca. 8,2 mill. kr. pr. stk., og for at etablere timedrift på de to banestrækninger kræves der inklusive reserve 5 sådanne togsæt.

Befolkningsunderlaget i de to banestrækningers opland er følgende:

Tommerup–Assens: 16.800.

Ringe–Fåborg: 17.800.

Passagererne skal i givet fald deles mellem togene på de omhandlede baner og busruterne. På grund af banernes forløb må specielt passagerunderlaget for sidstnævnte bane antages at være meget beskedent.

Under hensyn til de problemer, som DSB af økonomiske årsager har med at oprethol-

de et rimeligt serviceniveau på de strækninger, hvor der i dag afvikles persontrafik, har jeg på nuværende tidspunkt ingen planer om at genoptage persontrafikken på strækningerne Tommerup–Assens og Ringe–Fåborg.

Spm. nr. 520

Til *landbrugsministeren* (6/3 80) af:

Dohrmann (FP):

»Mener ministeren, at staten bedre end driftige landmænd egner sig til at drive landbrug, eller hvad vil man ellers stille op med den landbrugsejendom i Vestervig, som statens jordlovsudvalg erhvervede ved en tvangsauktion den 5. marts 1980 på dommerkontoret i Vestervig?«

Begrundelse

I betragtning af det store antal landmænd der som følge af skiftende regeringers erhvervsfjendtlige politik tvinges til at lade deres ejendomme gå på tvangsauktion, finder spørgeren det meget foruroligende, hvis denne ulykkelige situation nu skal udnyttes af dem, som mener, at al jord og fast ejendom skal tilhøre det offentlige.

Besvarelse (14/3 80):

Landbrugsministeren (Poul Dalsager):

Spørgsmålet kan jeg besvare med et nej. Jeg mener ikke, at staten egner sig bedre til at drive landbrug end driftige landmænd, og den ejendom, som staten – ved hypotekbanken, ikke statens jordlovsudvalg – har erhvervet ved tvangsauktion den 5. marts, vil blive søgt genafhændet hurtigst muligt.

Med hensyn til baggrunden for erhvervelsen skal jeg oplyse følgende:

Statens udestående lån og garantiforpligtelser administreres i Kongeriget Danmarks Hypotekbank og Finansforvaltning (»Hypotekbanken«), der er en institution under finansministeriet. Hypotekbanken administrerer blandt andet ca. 35.000 lån og ca. 3.500 garantier i landbrugsejendomme.

Under administrationsopgaven hører ud over den normale tilbagebetaling af lånene også at varetage statskassens interesser som panthaver i tilfælde af tvangsauktion.

Særlig lån til yngre jordbrugere og lån med tørkegaranti er ofte placeret med en me-

[Landbrugsministeren]

get yderlig sikkerhed i ejendommen, således som det også har været forudsat i lovgivningen.

I tilfælde af tvangsauktion afgør hypotekbanken derfor efter at have foretaget en bedømmelse af ejendommens værdi med bistand af lokale sagkyndige, om man skal afstå fra at afgive bud eller byde statens lån helt eller delvis igennem. Det sker ikke ud fra ønsker om at overtage ejendommen, men for at sikre, at den rigtige pris, der så vidt muligt dækker statens krav, kommer frem. Det er også i ejerens interesse, at der opnås den højest mulige pris.

Hypotekbankens praksis vedrørende tvangsauktioner svarer vist i store træk til realkreditinstitutionernes, men staten vil forholdsvis ofte blive højestbydende på grund af lånenes yderligere placering. I så fald søges ejendommen genafhændet bedst muligt, så hurtigt det kan ske. Af 5 ejendomme er der således indgået foreløbige salgsaftaler om de 3.

Jeg skal understrege, at de nævnte tvangsauktioner ikke er rekvireret af hypotekbanken, men af andre rettighedshavere i ejendommen, og at hypotekbanken ved administrationen af statslånene søger at medvirke til at afværge sammenbrud, i det omfang det er muligt inden for rammerne af lovgivningen. Der er således åbnet mulighed for, at lån til yngre jordbrugere og lån med tørkegaranti rykker tilbage for lån til gældssanering.

Spm. nr. 521

Til *industriministeren* (7/3 80) af:

Arentoft (FP):

»Vil ministeren oplyse, hvorfor Forbrugerrådet ikke lader høre fra sig ved arbejdsnedlæggelser i f. eks. stormagasiner og varehuse med krav om højere løn fra de ansatte, når dette uvægerligt vil medføre højere priser til ulempe for forbrugerne?«

Begrundelse

Forbrugerrådet er en selvejende institution, der modtager offentlige tilskud gennem industriministeriet og har til formål at varetage forbrugernes interesser. Det kan ikke være i forbrugernes interesse, at der sker f. eks. arbejdsnedlæggelser i Magasin og Salling for at gennemtvinge lønkrav, hvilket betyder

prisforhøjelser for forbrugerne og dårligere kundebetjening, når kun chefer og lærlinge kan betjene kunderne. Muligvis kunne man tænke sig, at Forbrugerrådet tog dette op i en af de stærkt kritiserede udsendelser, der bringes hver dag kl. 7.45 i radioens program 3.

Besvarelse (14/3 80):

Industriministeren (Erling Jensen):

Det forhold, at der over industriministeriets konto på finansloven udbetales et tilskud til Forbrugerrådet, medfører ingen indskrænkning i rådets adgang til inden for dets vedtægter selv at afgøre, hvilke opgaver det vil tage op.

Jeg finder det hverken rimeligt eller formålstjenligt, at jeg som svar på et spørgsmål i folketinget skal oplyse om, hvilken stilling Forbrugerrådet tager til aktuelle problemer. At oplyse herom må Forbrugerrådet selv være nærmest til, og jeg er overbevist om, at hvis hr. Arentoft i dette eller lignende fremtidige tilfælde ønsker sådanne oplysninger, vil rådet selv meget gerne på forespørgsel orientere ham herom. Vejen over folketinget forekommer mig i denne henseende at være en overflødig omvej.

Spm. nr. 522

Til *undervisningsministeren* (7/3 80) af:

Bjørn Poulsen (SF):

»Vil ministeren overveje at udbygge den nuværende EFG-jordbrugsuddannelse, så anden del (det grønne kort) kan erhverves i teknisk skole-regie?«

Begrundelse

Ved at udbygge EFG-jordbrugsuddannelsen vil landbrugsuddannelsen kunne få samme økonomiske rammer som enhver anden teknisk uddannelse. Efter at landbrugsloven har gjort landbrugsuddannelsen kompetencegivende, hvad angår erhvervelse af en landbrugsejendom, har mange kommuner ændret deres hidtidige praksis, hvad angår tilskud til personer, der søger på landbrugsskoler. Hvis den udvikling fortsætter, vil det være meget få, der vil have de nødvendige økonomiske midler til at kunne gennemføre en landbrugsuddannelse.

Besvarelse (14/3 80):

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

I medfør af lov nr. 291 af 7. juni 1972 blev der i 1975 påbegyndt erhvervsfaglige forsøgsuddannelser inden for jordbrugsområdet. Indtil vedtagelse af lov nr. 289 af 8. juni 1977 omfattede disse uddannelser også landbrugsuddannelser.

I betænkningen over forslag til lov om erhvervsfaglige grunduddannelser afgivet af folketingets undervisningsudvalg den 27. maj 1977 fremgår det, at undervisningsministeren over for udvalget har erklæret sig indforstået med, at de elever inden for de erhvervsfaglige grunduddannelsers jordbrugsområde, der efter basisåret vælger at uddanne sig inden for landbrug, henvises til den etablerede landmandsuddannelse, der bygger på grundskoler og driftslederskoler med i alt 12 måneders undervisning og en praktikoplæring af 3 års varighed. Det skal dog ikke herved være udelukket, at elever, der vælger mere specialiserede uddannelser, såsom maskinstationsmedarbejder, traktorfører, medarbejder ved pasning af pelsdyr o. lign., kan gennemføre uddannelsen inden for de erhvervsfaglige grunduddannelser.

For at de elever, der efter en basisuddannelse vælger den etablerede landmandsuddannelse, ikke skal begynde helt forfra, er der etableret et afkortet grundskolekursus. Dette kursus er i dag på 4 uger og foregår på en landbrugsskole.

Såfremt en elev vil erhverve det grønne landmandsbevis, er der i dag således kun mulighed for, at dette sker gennem landbrugsskolernes uddannelse.

Spm. nr. 534

Til *statsministeren* (11/3 80) af:

Stetter (KF):

»Hvad forstår regeringen helt præcist ved en selvstændig færøsk og grønlandsk repræsentation i Nordisk Råd?«

Begrundelse

Siden 1. januar 1970 har Færøernes lagting valgt to af den danske delegations 18 valgte medlemmer.

Regeringen finder det i henhold til regeringsforslaget B 29 ønskeligt at imødekomme

det færøske hjemmestyres ønske om for fremtiden at kunne udpege en selvstændig delegation.

Regeringen henstiller samtidig til Nordisk Råd, at det undersøger, hvorledes Færøerne og Grønland kan opnå selvstændig repræsentation i Nordisk Råd.

Regeringen må forud for fremsættelsen af regeringsforslaget have gjort sig tanker om formen for Færøernes og Grønlands mere direkte deltagelse i Nordisk Råds arbejde. Problemet er af en så indviklet og kompliceret natur, at det er påkrævet at få oplyst, hvad regeringen helt præcist har forestillet sig.

Besvarelse (17/3 80):

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Den danske regering fremsatte den 7. februar 1980 følgende forslag over for Nordisk Råd:

»Færøernes hjemmestyre har siden den 1. januar 1970 deltaget i Nordisk Råds arbejde på den måde, at Færøernes lagting vælger 2 af den danske delegations 18 valgte medlemmer, og at en repræsentant for Færøernes landsstyre ligeledes indgår i delegationen.

Færøernes landsstyre har på baggrund af en enstemmig lagtingsvedtagelse af 16. marts 1977 anmodet regeringen om at søge udviklet, at det færøske hjemmestyre for fremtiden kan udpege en selvstændig delegation.

Under hensyn til den forfatningsmæssige stilling, som Færøerne indtager i medfør af hjemmestyreloven af 1948, finder den danske regering det ønskeligt, at hjemmestyrets ønske imødekommes.

Ved lov nr. 577 af 29. november 1978 er der fra 1. maj 1979 at regne oprettet et hjemmestyre i Grønland, hvis forfatningsmæssige stilling herefter er identisk med Færøernes.

Det grønlandske hjemmestyre har over for regeringen fremsat ønske om, at Grønland bliver repræsenteret i Nordisk Råd på samme vis som Færøerne.

På denne baggrund henstiller den danske regering, at det undersøges, hvorledes Færøerne og Grønland kan opnå selvstændig repræsentation i Nordisk Råd.«

Det fremgår af sidste afsnit i forslaget, at regeringen netop ikke på forhånd har lagt sig fast på formen for den fremtidige færøske og grønlandske repræsentation i rådet.

[Statsministeren]

Regeringen finder det imidlertid ønskeligt, at de færøske og grønlandske synspunkter med hensyn til udpegning af selvstændige delegationer søges imødekommet i det omfang, det overhovedet er muligt.

Da regeringen samtidig har været helt klar over, at der er tale om et problem af kompliceret natur, har man fundet det rigtigt alene at henstille til Nordisk Råd at iværksætte en undersøgelse af, hvorledes de to områder kan opnå denne selvstændige repræsentation i rådet.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om kommunal indkomstskat.

(Lovforslag nr. L 155. Fremsat 28/2 80).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Hans Hækkerup (S):

Med dette lovforslag er der alene tale om en ajourføring af de regler, der blev indført i 1972 om skattedeling mellem kommunerne i de tilfælde, hvor en skatteyder flytter fra Københavns eller Frederiksberg kommune til en anden kommune. Socialdemokratiet kan derfor give sin fulde tilslutning til lovforslaget.

Fogh Rasmussen (V):

Jeg skal heller ikke knytte mange bemærkninger til lovforslaget. Når vi er af den opfattelse, at en skattedeling imellem fraflyttede og tilflyttede kommuner er rimelig, og når der ikke sker en sådan fordeling af den amtskommunale indkomstskat, og når Frederiksberg og Københavns kommune også varetager delvis amtskommunale opgaver, og når endelig forholdet mellem primærkommunal og amtskommunal indkomstskat har forrykket sig i den periode, der her er tale om, mener vi også, det er rimeligt at ændre den procentsats, hvormed skattedelingen foregår, så vi kan tilslutte os lovforslaget og lover en velvillig udvalgsbehandling.

Flemming Jensen (KF):

Det var en ganske naturlig ting, at man i sin tid indføjede § 3 a i loven om kommunal indkomstskat, al den stund både København og Frederiksberg fungerer som primær- såvel som amtskommuner. Det var naturligt, at man dengang satte den del, man fik lov at beholde, til de 20 pct. Der er bare sket det beklagelige – ikke blot i dette område, men i hele landet – at skatterne har fortsat deres himmelflugt. Her forsøger man altså med dette forslag at foretage en regulering, som vi i øvrigt kan støtte.

Thorndahl (FP):

Fremskridtspartiet er også enig med ministeren i, at det er rimeligt nu at foretage den foreslåede ændring eller justering, som på et reelt og rimeligt grundlag forbedrer økonomien i de to storkøbenhavnske kommuner.

Birthe Nielsen (SF):

Vi vil fra SFs side også støtte lovforslaget. Der er tale om en justering, og det må være rimeligt ud fra de allerede faldne bemærkninger om de opgaver, som de to store kommuner har, netop de amtskommunale opgaver, at der også sker en justering på dette område. Derfor vil vi se positivt på lovforslaget ved udvalgsbehandlingen.

Dræbye (RV):

Der er efterhånden lidt behov for variation, men det kan være lidt svært at tilføje den. Jeg skal sige, at vi i hvert fald kan tiltræde lovforslaget, hvis præmisserne holder. Det vil sige, hvis de tal, som er angivet i de ikke særlig meddelsomme bemærkninger, kan stå for en nærmere prøvelse, og det kan de jo nok.

For at skabe lidt afveksling kunne man sige, at det er altså en af de skattemæssige konsekvenser af at flytte mellem kommuner. Der er måske behov for at se på andre konsekvenser også. Vi har i hvert fald bemærket os én, som har en lidt barok karakter. Hvis mand og kone skilles, den ene bliver boende og den anden flytter, så opstår der nogle fordelingsproblemer. Den kone, der sådan set bor i den kommune, hun altid har boet i, skulle egentlig betale sin skat til kommunen, ville man synes, men hun kommer lige pludselig til at betale til en anden kommune. Der